

De Vrienden van de Plantentuin Gent

PRIVATE

Conservation area
No climbing
on rocks

**METASEQUOIA
GLYPTOSTROBODES**
PLANTED BY
H.M.
THE KING OF SWEDEN
18TH MAY, 1955

Lovers Lane

CROSSING
NO GATES

Plant & Gift Shop
Entrance

DAVIDIA INVOLUCRATA
Handkerchief Tree

planted by
H.M. Queen Elizabeth II
3rd May 2008

Gespot in Engelse tuinen!

NO ADMISSION

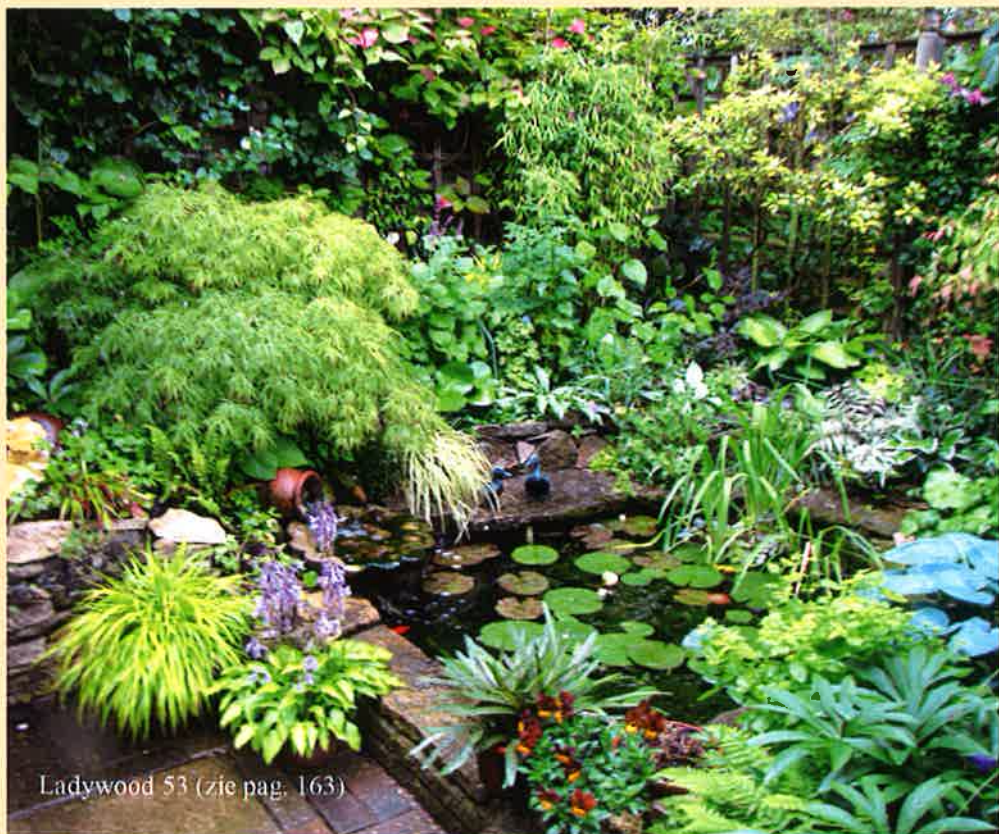
Picnic Area

**Wil je de tuinen zien, ga
dan naar pagina 162**

Dochters van Cecrops vinden het slangenkind Erichthonius: Jacob Jordaens (zie pag. 177)

Ladywood 53 (zie pag. 163)

De Vrienden van de Plantentuin Gent

Driemaandelijks tijdschrift

Jaargang 30 - nr. 4 - december 2011

ISSN 0777 - 8821

Inhoud

Bestuur 2012	p. 158
Redactioneel	p. 159
Agenda 2012	p. 161
Etymologie en wetenschap in de soep	p. 169
Beschermende en steunende leden 2011	p. 171
Over het verband tussen een Jordaens, Hugo Claus en ene Cydonia	p. 177
Colofon	p. 181
Zaadlijst 2011	p. 182
Plant van de maand = <i>Chimonanthus praecox</i>	p. 202
Lidgeld 2012	p. 203
Jaarverslag Vrienden van de Plantentuin 2011	p. 204

Uitstappen en activiteiten:

Tuinenreis Zuid-Engeland	p. 162
De nieuwe gidsencursus 2012	p. 199
Twee botanische collecties in Vlaams-Brabant	p. 208
Havenrondvaart Gent	p. 211

Bestuur 2011

Voorzitter

Paul Goetghebeur
Ledeganckstraat 35, 9000 Gent
tel. 09-264 5055
fax 09-264 5073
Paul.Goetghebeur@telenet.be

Secretaris

Ferdinand Cobbaut
Fuchsiastraat 105, 9000 Gent
tel. 0497-848882
Ferdinand.cobbaut@advalvas.be

Penningmeester

Léonard Cobbaut
Willy Maststraat 51, 9032 Wondelgem

Leden

Harald Evrard, 9050 Gentbrugge
Cyrilla Gillis, 9940 Evergem
Hilde Mortier, 9051 Sint-Denijs-Westrem
Karel Reusens, 9051 Sint-Denijs-Westrem
Marie-Stéphanie Samain, 9820 Merelbeke
Frank Schautteet, 9000 Gent
Em. Prof. P. Van der Veken, 9052 Zwijnaarde

Website

<http://www.plantentuin-gent.be> (Vrienden)
<http://www.plantentuin.ugent.be> (Plantentuin)

Bankrekening: IBAN- BE21 0011 1921 5403 / BIC- GEBA BE BB

De Plantentuin is open:

De tuin en de publieksskassen (Victoriakas, tropische kas en subtropische kas) zijn dagelijks gratis toegankelijk.

Tijdens werkdagen kun je er terecht van 9 tot 16.30 u; op zaterdag, zon- en feestdagen van 9 tot 12 u.

De succulentenkas is open op zondagvoormiddag van 11 tot 12 u.

Leden ex officio

Prof. Dr. Paul Goetghebeur
Directeur, Plantentuin

Ing. Chantal Dugardin
Hortulana, Plantentuin
Ledeganckstraat 35
9000 Gent
tel. & fax: 09-264 5073
Chantal.Dugardin@UGent.be

Redactioneel

Beste Vrienden, en eveneens zeer gewaardeerde andere lezers,

Zoals u kan zien in dit nummer eindigt de laatste bladzijde met nummer 212, of met andere woorden, uw tijdschrift telde dit jaar gemiddeld 53 bladzijden. En heeft u dat allemaal gelezen ? Mijn welgemeende dank en proficiat voor deze inspanning.

Eigenlijk zou het aantal bladzijden nog hoger hebben gelegen indien in het vorige nummer de looplijst van de rotstuin was opgenomen. Maar dat "boekje" was al behoorlijk gevuld, en daarom krijgt u deze lange looplijst met commentaar te lezen in het juninummer van volgend jaar, op het moment dat de rotstuin opnieuw in volle bloei zal staan. Volgens de planning zal in het maartnummer van volgend jaar nog een andere looplijst komen, die van de borders langs de Tropische Kas en de Victoriakas. Wait and see...

Wanneer u de laatste tijd nog even een bezoekje heeft gebracht aan de Plantentuin, dan zijn twee nieuwigheden wellicht opgevallen.

Vooreerst is tabula rasa gemaakt met de collectie Dicotylen (de Tweezaadlobbigen) en daar is nu een indrukwekkende, grote, lege vlakte in de plaats gekomen. De aannemer zal hopelijk tegen de lente daar een nieuw padennetwerk hebben aangelegd, en dan kunnen we overgaan tot de nieuwe aanplant.

En ten tweede, in de serres is een zeer grondige snoeibeurt doorgevoerd. Deze drastische verjonging is bijzonder nuttig om de talrijke parasieten te verwijderen die hoog in de bomen zijn "gevlucht" en daar een moeilijk te bestrijden onderkomen hebben gevonden. Wellicht zullen ook veel planten uit de ondergroei content zijn om "het licht te zien". En dan krijgen we hopelijk ook meer bloei te zien. Enfin, ook hier geldt, wait and see...

Op dit ogenblik is onze lijst met vrijwilligers in de Plantentuin uitgegroeid tot meer dan 30 personen, die elk een halve dag (tot veel meer) effectief in de tuin en serres komen werken. Hun talrijke aanwezigheid is voor ons hartverwarmend en we zijn deze personen zeer dankbaar, hun bijdrage is van essentieel belang voor de goede instandhouding van onze levende collecties.

Voor volgend jaar is weer een goed gevuld programma voorzien, met zeer uiteenlopende activiteiten.

We gaan opnieuw op bezoek naar het quasi onuitputtelijke reservoir van tuinen, Engeland, waarbij in de komende editie de graafschappen Dorset en Hampshire aan bod komen. Gelegen aan de zuidkust van Engeland bieden deze een schat aan historiek, landschappen en fameuze tuinen.

In eigen streek gaan we een zeer kleine tuin bekijken, maar eentje met zeer bijzondere planten, groenten en fruit uit alle windstreken, met vaak nog eigen creaties erbij, "verrassend" is eigenlijk niet sterk genoeg. In de "boekskes" worden deze planten vaak aangeduid als "vergeten" groenten, misschien is een betere term "verwaarloosde" groenten ?

Voor de Plantentuin is de aanwezigheid van een ploeg stevig opgeleide gidsen een zeer belangrijke troef. Veel bezoekers maken voor het eerst contact met onze tuin tijdens een rondleiding, en wie zorgt voor de goede ontvangst, voor het warm onthaal, juist, onze gidsen. Om de huidige ploeg te versterken wordt in januari gestart met een nieuwe lessenreeks, waar een 20-tal deelnemers wordt ingewijd in de basiskennis over de planten, met een 20-tal lessen en ook concrete rondleidingen in de tuin en serres. We hopen vurig dat uit deze groep weer heel wat talenten opduiken, die dan samen met ons willen instaan voor dit zeer belangrijk deel van onze PR-opdracht (public relations, in het Engels, yes !).

Uw redacteur,

Paul Goetghebeur

Agenda 2012

Februari

Zo 5 10u Gratis rondleiding in de Plantentuin: "de winterse tuin" (zie pag. 207)

Maart

Zo 4 10u Gratis rondleiding in de Plantentuin: "algemene rondleiding in het Gents dialect" (zie pag. 212)

April

Zo 1 10u Gratis rondleiding in de Plantentuin: "planten als bedriegers"

Za 7 9u Twee botanische collecties in Vlaams-Brabant

Zo 22 Lentebeurs

Mei

Zo 6 10u Gratis rondleiding in de Plantentuin: "Xerofieten"

Do 17 7u30 Vertrek tuinenreis Zuid-Engeland

Za 26 10u Havenrondvaart Gent

Juni

Zo 3 10u Gratis rondleiding in de Plantentuin: "geneeskracht van planten: een evaluatie"

Zo 10 ? Limburgse tuinenkrans

Juli

Zo 1 10u Gratis rondleiding in de Plantentuin: "algemene rondleiding in het Gents dialect"

Zo 15 Begin Gentse Feesten in de Plantentuin

Augustus

Zo 5 10u Gratis rondleiding in de Plantentuin

September

Zo 2 10u Gratis rondleiding in de Plantentuin: "hoe planten overwinteren?"

Zo 9 13u45 Op wereldreis in een groentetuin

? ? Paddenstoelen in de Gulke Putten en een tuinbezoek

Oktober

Zo 7 10u Gratis rondleiding in de Plantentuin: "vruchten in de herfst"

? De Vrienden bouwen een feest in de Plantentuin

November

Zo 4 10u Gratis rondleiding in de Plantentuin

December

Za 8 14u30 Algemene Vergadering

Tuinenreis Zuid-Engeland

17 - 20 mei 2012

Dit jaar verkennen we eens een nog niet door de Vrienden bezochte streek. De graafschappen Hampshire en Dorset zijn ook dé tuin van Engeland, maar bij ons minder gekend en ook iets verder.

Vandaar 4 dagen, 4 volle dagen!

Dag 1

Na de overtocht via de tunnel staat ons een stevige bustocht voor de kiezen. Na een lunchpauze onderweg bereiken we kort na de middag onze eerste tuin.

Een levend Jekyll museum: The Manor House

In 1908 was de vijfenzestigjarige tuinontwerpster Gertrude Jekyll aan de top van haar kunnen. Dat jaar ontwierp zij de tuinen, 2 ha groot, van Manor House in Upton Grey.

Ten westen van het huis ligt haar enige nog bestaande, getrouw gerestoreerde wilde tuin. Op ruime graspaden loop je tussen partijen lange grassen, rozen, stuiken, bamboe en bomen. Verder ligt de vijver beplant met inheemse waterminnende planten. De Taxus aan de toegang van de oprit is 2.000 jaar oud.

Ten oosten ligt de formele geometrische tuin. Miss Jekyll bouwde het hellend grasveld om tot terrassen beplant met rozen en borders.

In 1985 werd dit gedeelte volledig gerestaureerd op basis van de oorspronkelijke plannen en plantenlijsten van 1908.

De tuin is op zijn mooist van half mei tot einde juni. Dan komen de Jekyll kleurencombinaties best tot hun recht: diep rood evoluerend naar geel en verder grijs en blauw.

Manor House wordt beschouwd als de meest authentieke Jekyll restauratie.

Small is beautiful

Ladywood 53

Kan je in een tuintje van 15 op 15 2.000 planten en 127 Clematis doen groeien? En dan nog op een zware kleigrond!

Eigenares Sue woont al van in 1979 in Ladywood, maar het is pas 10 jaar later dat het tuinplan, dat in haar hoofd zat, werkelijkheid werd.

Eerst werd de grond doorlaatbaar gemaakt met een laag kiezel, waarop compost en gehakselde schors kwam. Om de drainage nog te verbeteren werden de bloembedden verhoogd.

De beplanting is zo gekozen dat er het hele jaar door kleur en bloei is.

Deze tuin kwam enkele malen op TV en in magazines. Sue werd beloond met verschillende prijzen. In 2009 werd zij "tuinier van het jaar" in Hampshire, daarna kwam een gouden medaille op de RHS Chelsea Flower Show. De kers op de taart was de RHS Holford Medal voor de beste voorstelling van planten door een liefhebber.

Je moet het zien!

Breamore Close

Omdat Ladywood zo klein is zochten we in de buurt een andere kleine tuin die we simultaan met de helft van onze groep kunnen bezoeken. De aanleg van de tuin, die ook op een kleilaag ligt, begon in 1978. Het is een rustieke tuin, met een overvloed aan meerjarigen en struiken. Klimrozen en meer dan 60 *Clematis* klimmen over bogen en traliewerk die aan de tuin een andere dimensie geven.

Op de pergola groeit een *Wisteria*, waarvan de bloemen op TV te zien waren.

Nadat we deze twee kleine tuinen hebben bezocht rest nog een korte rit naar ons hotel.

Dag 2

Vandaag staan er 2 tuinen in Dorset op het programma.

Subtropen aan de Jurassic Coast: Abbotsbury Gardens

De geschiedenis van deze tuin gaat zeer ver terug in de tijd. Maar het is vooral in de 19de eeuw dat de tuin belangrijker werd. William Fox-Strangways was diplomaat en vooraanstaand botanist en expert in Europese flora. Het genus *Stranvaesia* (nu *Photinia*) werd naar hem genoemd.

Hij en zijn opvolgers breidden de tuin uit (nu 12 ha) in de omliggende bossen, waar de schaduw en de luwte ideale omstandigheden vormden voor nieuw ontdekte planten uit de Himalaya, China en Japan.

Tussen de 2 wereldoorlogen werden de tuinen verwaarloosd en vervielen ze tot golven van bramen en bamboe.

Het is pas in 1960 dat een programma van restauratie werd opgestart. Planten van Nieuw-Zeeland, Mexico en het Verre Oosten werden aan de collectie toegevoegd. Weinig tuinen in Groot-Brittannië hebben zulke collectie Mediterrane planten.

De tuin ligt aan de kust, die omwille van de vele fossiele vondsten, de Jurassic Coast genoemd wordt. Van in de tuin is er een mogelijkheid om tot aan een uitzicht op de kust en de zee te stappen.

Een tuin als een opera: Mapperton

De ouverture bevindt zich in de voortuin van het 16de en 17de eeuwse herenhuis met rozen en *Clematis*.

Het eerste bedrijf brengt ons naar de barokke fontein met haar in figuren gesnoeide struiken en Italiaanse elementen. Van uit de hoogte overschouwt de Orangerie de stenen trappen en de Mediterrane borders. Tegen het decor van een stenen wal staat een *Erigeron karvinskianus* en een *Romneya coulteri*.

Het tweede bedrijf brengt ons naar de dieper gelegen visvijvers die de taxushagen en het torenhuis weerkaatsen.

In het derde bedrijf, op het laagste niveau, vinden we een klein arboretum.

Het is een tuin die rust uitstraalt. Het heeft een specifieke aantrekkingskracht voor tuinliefhebbers en –fotografen omwille van het lichtspel in deze noord-zuid georiënteerde vallei.

Van de tuin van de 17de eeuw blijft haast niets over. Het is in de jaren 20 van de vorige eeuw dat de tuin zijn huidige vorm kreeg. Na verval werd hij tussen 1950 en 1960 vakkundig gerestaureerd.

Dag 3

De spiegel van een kwekerij: Knoll gardens

Veertig jaar geleden nog een private botanische tuin is het nu een informele Engelse tuin die met zijn volwassen bomen en struiken een relaxe en intieme atmosfeer uitstraalt.

Alhoewel minder dan 2 ha groot toont hij veel groter door zijn slingerende paden, zijn vele kamers en zijn voortdurend wijzigende zichten.

De tuin is eigendom van een kwekerij die gespecialiseerd is in grassen en moderne meerjarigen, en dat is uiteraard ook in de tuin en het plantencentrum te zien.

Het jachtgebied van Willem 1: The New Forest

Na het bezoek aan Knoll Gardens rijden we door New Forest, een district in het graafschap Hampshire, 753 km² groot.

New Forest is voornamelijk bekend als natuurgebied, gelegen tussen Southampton en Bournemouth.

Hoewel “forest” meestal wordt vertaald in “woud” is het begrip “forest” in het Engels veel breder. Het betreft in dit geval namelijk een bosweide, een grotendeels vrij open terrein met hier en daar wel wat bomen.

Het gebied werd in 1079 bestemd als jachtterrein voor koning Willem 1. In de eeuwen die volgden werd het gebied gebruikt als bron voor hout voor de koninklijke vloot. Het gebied raakte in verval. Pas in de zeventiende eeuw kwam een beleid van verstandig bosbeheer op gang.

Tegenwoordig heeft het gebied een toeristische functie. Het is vooral bekend omdat er grote aantallen pony's wild rondlopen die de belangrijke graas-functie vervullen, wat het park een heel eigen ecologie geeft. De ontwikkeling van het New Forest wordt gekenmerkt door elkaar afwisselende periodes van intensieve begrazing en herstel van het bos.

Nu rijden wij door de Forest naar onze volgende tuin. Op het einde van de dag staan we even stil bij één aspect ervan.

De "grandeur" van de Rothschilds: Exbury Gardens

In 1919 begon Lionel de Rothschild een van de meest ambitieuze ondernemingen in de tuingeschiedenis van de 20ste eeuw: de uitbouw van een 100 ha groot privaat park. In 20 jaar tijd werd een uitzonderlijke collectie geplant van *Rhododendron*, *Camellia*, *Magnolia* en andere struiken en bomen. Hij stond bekend als "een hobby bankier en een professionele tuinman". Tevens was hij een gepassioneerde kweker van nieuwe hybriden zodat heel wat *Rhododendrons* in Exbury ontstonden.

Het werk van Lionel werd en wordt door de volgende generaties verder gezet. Nieuwe trends vinden er hun plaats. Zo vindt bijvoorbeeld de Summer Lane garden inspiratie bij Piet Oudolf.

Het hoogseizoen van deze tuin valt in de maand mei met de uitbundige bloei van *Rhododendron*.

In het woud zijn wilde dieren: Blackwater arboretum en Tall Trees Trail

Op terugweg naar het hotel stoppen we nog even bij een attractie van de New Forest. Wandelaars kunnen tussen de hoge bomen iets meer dan 1 km lopen, anderen wandelen even naar het Arboretum, en wie overdag het meest dapper was kan rustig in de bus blijven zitten en zo een deel van het schouwspel meemaken.

Dag 4

Een tuinmonument: The Sir Harold Hillier Gardens

Harold Hillier (1905 – 1985) was een telg uit een boomkwekers familie die in het kweken van uitheemse planten een opmerkelijke rol heeft gespeeld. Veel materiaal, verzameld door plantenjagers, werd door Hillier in cultuur gebracht. Harold kwam aan het hoofd van het familiebedrijf bij de dood van zijn vader in 1944.

In 1953 kocht Harold voor eigen bewoning Jermyns House, en begon op het 72 ha grote domein wat men later het Hillier Arboretum gaan noemen is. In 1977 schonk hij het Arboretum aan het graafschap Hampshire.

Het is een uitgebreide verzameling struiken en bomen, wel 12.000 taxa. De tuin herbergt 11 Nationale Collecties waaronder *Quercus* en *Hamamelis*. Hij is ook gekend voor zijn *Camellia*, *Magnolia* en *Rhododendron*.

De 42.000 aanwezige planten staan garant voor een uitzonderlijk botanisch spektakel, het hele jaar door.

Zicht op oneindig: Hinton Ampner

Deze tuin werd in 1935 ontworpen. Onder het herenhuis in Georgian stijl zijn er terrassen waar men urnen, beelden en een obelisk kan waarnemen. Ook de in vorm geknipte stuiken zijn indrukwekkend. Maar vooral kan men er de blik op oneindig zetten.

Aan de andere kant van het huis is het een klassieke Engelse tuin met gazons, lanen, stuiken en borders.

Tussen de vele ongewone planten merken we *Syringa x laciniata*, *Abelia triflora* en *A. floribunda*, *Amorpha fruticosa* en *Gymnocladus dioica*. Spijtig genoeg zijn de planten niet voorzien van naamplaatjes.

En dan is het alweer tijd om met onze herinneringen naar huis te gaan.

Praktisch:

- **Vertrek:** op donderdag 17 mei 2012 om 7u30 stipt aan de P&R parking, Land van Rodelaan te Gentbrugge. Terug in Gentbrugge: 20 mei omstreeks 23 uur

- **Inschrijving:** is noodzakelijk en gebeurt ten laatste vóór 25 januari 2012 door jouw deelname mede te delen aan Karel of Hilde via email **ka-rel@aol.be** of tel. 09 222 73 72, waarna een inschrijvingsformulier wordt opgestuurd met verzoek tot betaling van een voorschot van 175 € per persoon. Door betaling van het voorschot wordt de deelname definitief.

Het aantal deelnemers is beperkt en wordt genoteerd in volgorde van de inschrijvingen.

Deze reis richt zich tot de leden van De Vrienden van de Plantentuin Gent

- **Prijs:** de prijs bedraagt 475 euro per persoon en omvat de reis in luxecar, overtocht met shuttle, viersterrenhotel in half pension op basis van 2 persoonskamer en toegang tot de tuinen. Niet in de prijs begrepen: middagmaal, drank en persoonlijke uitgaven. Voor een single kamer is het supplement 100 €.

Bij inschrijving betaalt men een voorschot van 175 € per persoon. Het saldo is betaalbaar uiterlijk tegen 15 april 2012.

- **Verzekeringen:** er is geen reis- of annulatieverzekering voorzien.

- **Verdere informatie:**

The Manor House: www.gertrudejekyllgarden.co.uk

Ladywood 53: www.ngs.org.uk/gardens/gardenfinder/garden.aspx?id=12111

Breamore Close: www.ngs.org.uk/gardens/gardenfinder/garden.aspx?id=16205

Abbotsbury: www.abbotsbury-tourism.co.uk

Mapperton: www.mapperton.com

Knoll Gardens: www.knollgardens.co.uk

Exbury Gardens: www.exbury.co.uk

The Sir Harold Hillier Gardens: www.hilliergardens.org.uk

Hinton Ampner: www.nationaltrust.org.uk/main/w-hintonampnergarden

Hotel: <http://www.hilton.co.uk/southampton?WT.srch=1>

- **Organisatie:** Hilde en Karel

Door omstandigheden kan het programma aangepast worden.

Het Bestuur en de redactie wensen de Vrienden van de Plantentuin en de lezers een gelukkig en deugddoend 2012!

Etymologie en wetenschap in de soep

Het is middag, we zijn gearriveerd in het Arboretum Kalmthout (daguitstap: Twee arboreta op één dag).

We kunnen onmiddellijk aanzitten, en starten met een stevige kop tomatensoep waarin tapiocapareltjes (een afgeleid zetmeelproduct van de maniokwortel).

André merkt laconiek op: *“Waarom niet manioca i.p.v tapioca?”*

Argeloos - ik had het nochtans moeten weten – vraag ik het aan Paul. Die fronst even de wenkbrauwen: *“Mmm, misschien kan je daar eens een artikelletje over schrijven?”*.

Daar gaan we dan:

“Tapiocapareltjes, wie zijn ze, wat doen ze, én, wat drijft hen ...in de soep?”

Als een doorwinterde Sherlock Holmes gaan we aan de slag.

Het valt meteen op dat tapioca voorkomt in heel wat West- en Zuid-Europese talen. Het is een leenwoord, ontleend aan het Tupí, een indianentaal die in Brazilië werd en wordt gesproken.

Via het Portugees of het Spaans als doorgeefluik is het opgenomen in de woordenschat van Europese talen. Spanjaarden en Portugezen importeerden gretig de onbekende producten van de Nieuwe Wereld. En ze pikten al even graag een woordje mee als ze er nog geen benaming voor hadden, enfin, raschte kolonisten dus.

Het Tupí woord: *Tipi’og* (*tipi* = *residu*, *og* = *uitpersen*), verbasterde in *tipioca*, en later in *tapioca*.

Het betekent letterlijk: gedroogd residu, wat neerkomt op het zetmeel uit de wortel van de maniok, *Manihot esculenta*, autochtoon in het Amazonebekken.

1 Na het wassen van de wortelpulp, wordt het sap afgegoten en het zetmeel geëxtraheerd.

2 T.t.z.: *Manihot esculenta* is een cultigen, én, een “vondeling”: geen zekerheid over de voorouder(s).

Zetmeel – het appeltje voor de dorst bij uitstek in de plantenwereld – is nuttig in de keuken als bindmiddel: het zwelt op en gelatineert in heet water.

Een zetmeelmolecule is opgebouwd uit twee fracties van aaneengeschakelde glucosemoleculen:

- een rechte keten: honderden tot duizenden glucosemoleculen (amylose)
- een warrige keten: duizenden tot één miljoen moleculen (amylopectine).

In de plantencel is zetmeel meestal geconcentreerd aanwezig in de vorm van zetmeelkorrels, laagje per laagje afgezet. Geen confectie maar maatkledij: naargelang de plantensoort verschillen de korreltjes in grootte, vorm en gehalte aan beide ketens, die zelf nog eens in lengte en kristalliniteit variëren.

Dit alles samen verklaart de verschillende kookeigenschappen van de diverse zetmeelsoorten.

Het zetmeel van de maniok³ neigt tot vorming van onaangename draderige associaties met water. Vandaar dat er meestal voorgegeleerde parels, de tapiocaparels, van gemaakt worden. Na een korte kooktijd worden die doorschijnend, glimmend en elastisch.

Maniokwortelknollen blijven lang goed in de grond, wellicht door de giftige blauwzuurverbindingen. Daarom wordt er ad libitum geoogst, en binnen een paar dagen verwerkt. Het maniokzetmeel krijgt hierdoor niet de sterke geur die bv maïs-, tarwe-, aardappelzetmeel etc. wèl krijgen. Hier wordt het zetmeel meestal gewonnen uit de lang opgeslagen basisproducten van vaak mindere kwaliteit. De smaak van tapioca is bovendien neutraal.

De tapiocaparels worden gebruikt om vocht en smaak te absorberen in soep, pudding, pastei, etc., en als kauwbare 'belletjes' in bubble tea en andere dranken.

En manioca?

Het *Webster New Collegiate Dictionary* vermeldt manioca als een variant van manioc, in de Engelse woordenschat opgenomen via zowel het Franse manioc als het Spaanse en Portugese mandioca. Het laatste eveneens ontleend aan het Tupí *man(d)ióka*.

Hilde Van Crombrugge

³ In de Nederlandse woordenschat is maniok via het Franse manioc opgenomen

Beschermende en Steunende leden 2011

Beste Vrienden,

Mag ik hier opnieuw, ook in naam van alle medewerkers, mijn welgemeende DANK uitspreken voor uw zeer gewaardeerde steun aan onze geliefde Plantentuin.

Met uw financiële hulp is het voor ons mogelijk om bijvoorbeeld nieuwe planten aan te kopen voor onze collecties, om nieuwe, mooie bordjes aan te maken in de Plantentuin, om af en toe een klein of soms zelfs een wat minder klein toestel aan te kopen, en nog veel meer.

In de jaarverslagen die elk jaar door onze secretaris worden opgemaakt, en telkens in dit vierde nummer van elke jaargang worden gepubliceerd, kan u een overzicht vinden van wat mogelijk is geworden dankzij deze financiële ondersteuning.

Stuk voor stuk lijken ze misschien niet zo fenomenaal, hoewel af en toe een substantiële steun niet achterblijft, maar zoals u al lang weet : vele kleintjes maken één groot.

Daarom willen we u vragen om uw inzet verder te uit te bouwen, en meer specifiek om uw vrienden en collega's en familieleden te overtuigen om mee te helpen aan het uitbouwen van deze mooie, aangename Plantentuin. En kom samen met hen eerst een wandeling maken in deze tuin...

Graag tot volgend jaar !

Paul Goetghebeur

Baert	Andre	9000	Gent
Beckwee	Armand	8400	Oostende
Bensch - Gillis	Cyrilla	9940	Evergem
Biebauw - Cools	Lea	9000	Gent
Blontrock	Luc	8904	Boezinge
Blontrock	Andre	8480	Eernegem
Bonte	Katrien	9830	Sint - Martens - Latem
Bossant	Roland	9000	Gent
Boucneau	Annette	7804	Rebaix
Breemeersch	Jacqueline	9000	Gent

Buydens	Werner	9160	Lokeren
Buyse	Georges	9031	Drongen
Buytaert	Jan.	9100	Sint - Niklaas
Camelbeke	Konraed	3150	Haacht
Cardon	Felix	8530	Harelbeke
Cloquet	Francois	9820	Merelbeke
Cobbaut	Ferdinand	9000	Gent
Cobbaut	Léonard	9032	Wondelgem
Colin	Leen	9032	Wondelgem
Colombeen	Lucienne	9000	Gent
Comhaire -Neyt	Gilberte	9000	Gent
Coppejans	Jan	9030	Mariakerke
Coppens	Macel	9040	Sint - Amandsberg
Cornelis	Rita	9051	Sint - Denijs - Westrem
Craeynest	Eric	9031	Drongen
	Wim - Jac-		
Criel - Compernelle	queline	9051	Sint - Denijs - Westrem
Cumps	Hans	3111	Wezemaal
Danneels	Pol	9031	Drongen
	Marie -		
De Beer	Louise	9860	Scheldewindeke
De Clercq	Etienne	9070	Heusden
De Clercq	Arlette	9000	Gent
De Graeve - De Loose		9240	Zelee
de Herckenrode -	Marie - Pau-	9032	Wondelgem
De Jode	Mark	9000	Gent
De Keukeleire	Denis	9090	Melle
De Loose - Depicker		9820	Schelderode
De Maeyer	Marianne	9000	Gent
De Mey	Sonia	9042	Sint - Kruis - Winkel
De Mey	Viviane	9840	Zevegem
De Meyer	Hubert	9920	Lovendegem
De Moester		9051	Sint - Denijs - Westrem
De Pauw	Hildegard	21228	Catonsville MD USA
De Pauw	Helga	9000	Gent

De Permentier	Chris	9070	Heusden
De Prez	Jean	9041	Oostakker
De Proft	Andre	9280	Lebbeke
De Regge	Erik	9000	Gent
De Simpelaere	Brigitte	9040	Sint - Amandsberg
De Spoelberch	Philippe	3150	Haacht - Wespelaar
De Sutter	Iris	9000	Gent
De Vuyst	Luc	9041	Oostakker
De Vylder	Godelieve	8700	Kanegem
De Wilde	Jacqueline	9052	Zwijnaarde
De Winne	Agnes	9000	Gent
Debacker	Annie	9870	Zulte
Debunderie	Willy	9000	Gent
Declercq	Frank	9890	Gavere
Decuyper	Luc	9000	Gent
Deschepper	Paul	9250	Waasmunster
Desmet	Annie	9000	Gent
Devriese	Annie	8670	Oostduinkerke
D'Haeze	Wim	92131	San Diego CA
Doornaert - Vander-	Ivette	9790	Wortegem - Petegem
D'Ursel	Hubert	9630	Beerlegem
Duytschaever	Dirk	9840	De Pinte
Eeckhout - De Groote	O.	9700	Oudenaarde
Emery	Willy	9000	Gent
Everaerd	Dirk	9050	Ledeberg
Everaert	Dieter	9620	Zottegem
Evrard	Harald	9050	Gentbrugge
Flachet	Philippe	9000	Gent
Geens - Crauwels	Marc	9930	Zomergem
Georges	Walter	AW 4505	Zuidzande (Ned)
Geraert	Etienne	9051	Sint - Denijs - Westrem
Germanpre	Michel	9840	De Pinte
Gillis	Monique	9052	Zwijnaarde
Goetghebeur	Paul	9000	Gent

Goethals	Jos	9040	Sint - Amandsberg
Gorissen	Alexis	2570	Duffel
Govaert	Alfons	9290	Overmere
Groendienst Beveren		9120	Beveren
Gryson - Sinnaeve		8310	Brugge
Henriet	Jean - Pierre	9270	Laarne
Holsters	Marcelle	9000	Gent
Hutsebaut - Böttcher		9000	Gent
Huttert	A.	9830	Sint - Martens - Latem
Huttert	Chr.	9830	Sint - Martens - Latem
Huybrecht - Claeys		9000	Gent
Huys	Hubert	9041	Oostakker
Jacobs - Boddaert		9000	Gent
Janssens	Godelieva	2170	Merksem
Janssens	Viviane	9810	Nazareth
Keppens	Wim	9000	Gent
Kerremans	Ilse	9000	Gent
Köse	Fadime	9000	Gent
Lambrecht	Louis	9050	Ledeberg
Lambrecht	Johan	9000	Gent
Latte	Werner	9810	Eke
Laureyns	Roger	9900	Eeklo
Lemaire	Bart	9070	Destelbergen
Linseele	Christiane	9032	Wondelgem
Loncke	Henk	9041	Oostakker BC Vlaardingen
Maat		3136	Nederland
Maes	Berthe	9820	Schelderode
Maes	Marc	9000	Gent
Maes	Brigitte	9820	Merelbeke
Markey	Robert	9041	Oostakker
Martens - Boschmans		7850	Edingen
Martens - Demeester	Julien	9920	Lovendegem
Massart	Claire	1180	Brussel
Maton	Jacques	9790	Wortegem - Petegem

Mekers - De Waele	Omer	9800	Deinze
Mertens	Sim	9000	Gent
Meyvaert - Burghgraeve	Freddy -	9920	Lovendegem
Meyvisch - Lerouge	Christiane	9230	Wetteren
Monumentenwacht O. VL.		9000	Gent
Moors	Joris	9070	Destelbergen
Morant	Claudine	9000	Gent
	Marie - An- ne	9300	Aalst
Neirinckx	Monique	9000	Gent
Neiryndck			
Nowe	Francois	9000	Gent
Oosterlinck	Etienne	9860	Gijzenzele
	Robert - Jacqueline	9000	Gent
Palette - Gillis		9860	Moortsele
Parewijck - Schockaert			
Peremans	Marcel	2040	Berendrecht
Pinnoy	Kristof	9270	Laarne
Plaisier	Christa	9000	Gent
Platteeuw	Jacques	9032	Wondelgem
Plovie	Gerrit	8560	Wevelgem
Postelmans	Gerda	9940	Evergem
Prove	Beatrijs	9280	Denderbelle
Purnot	Tilly	9000	Gent
Rammeloo	Abraham	2920	Kalmthout
Redele	Rene	9820	Merelbeke
Remouchamps	A.	9830	Sint - Martens - Latem
Republieke - Van Oost-		9000	Gent
Roels	Hugo	9160	Lokeren
Rombaut	Herman	9000	Gent
Saey - Martens	Marcella	9041	Oostakker
	André - Ele- onora	9820	Merelbeke
Samain - Ouvrein			
Serbruyns	Francine	9000	Gent
Simoens	Anne Laure	9052	Zwijnaarde
Spruit	G.	4411RE	Rilland Nederland

Spruyt	Guido	2018	Antwerpen
Stichting Arboretum			
Wespelaar		3150	Wespelaar
Storme - Maasen	R. - J.	9810	Eke
Suffys	Marc	9820	Merelbeke
Tas - De Vos	Raymond -	8400	Oostende
Tuytte	Willy	9000	Gent
Van Belle	Jean	9080	Zeveneken
Van Caenegem	Christiaan	9800	Deinze
Van Daele	Lut	9000	Gent
Van Damme - De Maes- schalck	Roger	9000	Gent
Van de Calseyde	Jaques	9051	Sint - Denijs - Westrem
Van de Velde - Versee		9052	Zwijnaarde
Van den Abbeel	Frans	9000	Gent
Van den Baviere	Andre	9160	Lokeren
Van den Bergh	Denise	9052	Zwijnaarde
Van den Bossche	Vera	9000	Gent
Van den Hende	Nora	9041	Oostakker
Van der Straeten - De Meyer		9070	Heusden
Van der Veken	Paul	9052	Zwijnaarde
Van Durme	Frida	9052	Zwijnaarde
Van Haudenhuyse - An-	Roland	9050	Gentbrugge
Van Hove	Kathleen	9051	Sint - Denijs - Westrem
Van Impe	Sabine	9000	Gent
Van Keirsbilck	Frank	9860	Scheldewindeke
Van Loock	Walter	9270	Laarne
Van Malderen	Emmie	9300	Aalst
Van Nuffel	A.	9040	Sint - Amandsberg
Van Oostveldt	Karel	2900	Schoten Antwerpen
Van Vlierberghe	Robert	9052	Zwijnaarde
Vanden Baviere	Cecile	1090	Jette
Vandenbossche	Etienne	9830	Sint - Martens - Latem
Vandermoere - De Beule		8200	Brugge
Vandevelde - Vanttyghem	Paul - Rosa	9700	Bevere

Vandevijver	Ann	9031	Drongen
Vandewiele	Marie	9160	Lokeren
Vanhoutte - Roels		9290	Overmere
Vanneste	Marjan	9000	Gent
Vansteenkiste	Brigitte	9000	Gent
Verbeke - Seeuws	Pierette	9831	Deurle
Verbruggen - Vekeman		9070	Destelbergen
Vercammen	Dominique	9820	Merelbeke
Verhelst	Rudi	4551	HM - Sas - van - Gent NL
Vervloesem	Lodewijk	2600	Berchem
Vlamynck	Andries	9840	De Pinte
Vossen	Bernarda	9000	Gent
Vrijdaghs	Alexander	3000	Leuven
Walter	Hugo	9070	Destelbergen
Waterinckx - De Vuyst		9550	Herzele
Watty	Vera	9040	Sint - Amandsberg
Wauters - Colbrandt	Eric	9000	Gent
Willekens	Guido	9000	Gent
Willems	Hugo	9000	Gent
Wyckaert	Regine	9030	Mariakerke
Ysebaert	Ghislaine	9991	Adegem

Over het verband tussen een Jordaens, Hugo Claus en ene Cydonia

Kent u het schilderij van Jordaens met het Grieks mythologisch thema van de 'dochters van Cecrops vinden het slangenkind Erichthonius'? Wel tot voor kort was ik ook in de onwetendheid over het onderwerp, evenals het schilderij zelf.

Hoewel bovenstaande mythe tot de letterlijk fantastische vertellingen der oudheid behoort, zal ik u toch niet dat verhaal uit de doeken doen. (daarmee mist u natuurlijk de exploten van Zeus, Aphrodite, de Cecropsen en dies meer...)

Wie wel uit de kleren ging , als model dan, voor Jordaens en z'n halfgoddelijke story was een (of meerdere) dame(s) met de toenmaals sterk gesmaakte voluptuositeit die tijdgenoot Rubens ook met graagte placht de conterfeiten... Het resultaat behoort tot de meest indrukwekkende naaktvoorstellingen van die tijd. Zowat de halve oppervlakte van het doek kreunt van onverholen vleselijke lust. Het kost niet veel moeite om de stelling te steunen die poneert dat de mythologische saus enkel moest dienen om de 'perverse' drang naar vrouwelijk bloot des opdrachtgevers te verdoezelen.

Met andere woorden: een truc van alle tijden...

Ter zake, Marc, ter zake nu; over planten willen wij lezen; dat hoor ik u denken...

Wel , is daar nu niet enen Hugo Claus, die zich in het schitterende gedicht 'Oude Meesters', (hierna in de tekst opgenomen) laat inspireren tot een weliswaar wrange erotisch-botanische vergelijking, gebaseerd op bovenvermeld schilderij?! !! (afbeelding ter uwer kennisneming op de binnen voorkaft gevoegd).

Oude meesters

Hugo Claus

Voor zoveel vlees zonder grenzen glimlacht het meisje in het Museum
als een jonge non in de zon.

Zoveel overdaad is geen mens;

de mens, dat heeft zij tijdens Zedenleer genoeg geleerd,
is een zoogdier, dat wel, maar deze vrouwen,

deze oeverloze golf vlez en kweeperen (bruidsvruchten bij uitstek)? Neen,

het meisje lacht. Zij, klemt "Avenue" tegen haar borsten,
twee lichtgebakken eieren met veel onvast wit.

Heeft zij dan eendere weefsels?

Zal in een zelfde overgave haar gebeente ooit smelten
in dergelijke smerige, weege gezwellen?

Als deze kwabben godinnen zijn,
dan is het leven iets dat stikt in saus en drill
met uiers en klissen,
iets dat wurgt door omhelzing.

Het meisje lacht. Voor haar part mag kuisheid over liefde triomferen
en over kuisheid de dood.

De vulva deificata is een andere koopwaarde,
anders in haar aangebracht,
een gefluister eerder in een lentenacht.

'deze oeverloze golf vlez en kweeperen (bruidsvruchten bij uitstek)'

Over deze zinsnede gaat het mij (de meesterlijke context krijgt u erbij)
Kijk, dat vind ik nu wonderbaarlijk; hoe een dichter twee werelden bij elkaar
brengt; hoe hij twee werelden 'verdicht'. Wie zich een forse kweeper voor
de geest kan halen, ziet onmiddellijk het vergelijk met de afgebeelde
vrouwen. Goed gedaan Hugo!

(en wat betreft de 'bruidsvrucht' : een Griekse bruid hield bij haar huwelijk
een kweeper in haar hand als symbool van haar plicht, haar echtgenoot
liefde en geluk te schenken.)

Felix Timmermans wist met een gelijkaardig plastisch vermogen een 'ietwat
moeilijke taak' te omschrijven met het zeer aanschouwlijke 'dat is nog wat
anders dan boterpeerkes eten' (voelt u het vruchtensap van een te zachte
peer tot onderaan uw kin...?)

Terug naar de Kweeper, want Cydonia is het onderwerp van dit betoog.

Dit jaar heb ik mij meermaals verheugd deze vruchtboom in mijn tuin te
hebben.

In mijn jeugd fietste ik geregeld langs een boerderij met een omwalling van
een meters brede sloot. De buitenste oever was volledig ingenomen door een
wirwar van oude kweeperstruiken met wortelopslag. In de winter genoot ik
van het grillige spel van de donkere takken en stammen. Het voorjaar bracht
duizenden, in zilvergroen spruitende, knoppen tot leven en wat later lagen
bijna evenveel grote wit-roze bloemen als zonnebadende vlinders op het
malse jonge groen. Halfzomer al zag je de peren verschijnen, nog in groenig
vilt verpakt.

En dan de herfst, wanneer honderden gele joekels van vruchten, als Roomse
klokken, hoogzwanger in de brede open kruinen, flirtten met de
zwaartekracht.

En laatst nog: weer genieten bij het geleren, het dikkend borrelen van het kweepeerzapp. Hoe het gelige afkooksel als van binnenuit door een oranje-rood licht wordt beschenen en tot stroop ...verdicht.

Met de overgebleven moes maken we kweepeerbrood dat maanden bewaart en als snoep wordt geget. Laatst nog: een haverkoekje met cheddar en kweepeerplakje. geserveerd: heerlijk!

Maar ach, 't is winter nu, hoor ik u klagen, en te laat voor kweepeerroest. Nu pas kom ik tot de kern van mijn betoeg: plant nu meteen een kweepeerstruik!

Laat u niet verleiden tot halfstam- of hoogstamvormen. Ze worden afgeënt op een stijve, kaarsrechte onderstam (sorbus of peer of meidoorn) die de soepele takken geen enkele eer aandoet. Plant liever een veel goedkopere laagstam; die groeit in enkele jaren uit tot een elegante plant die u rijkelijk zal belonen in alle seizoenen.

Kweeën houden van vochtige bodems. Tuiniert u op drogere grond, vraag dan bij uw kweker een op meidoorn afgeënte laagstam. Meidoorn is minder droogtegevoelig.

Er zijn meer dan dertig variëteiten van kweepeer. Ze vallen uiteen in twee groepen; de peervormige (zoals Champion en Portugal) en de appelvormige (Leskovacka is de meest courante in deze groep)

Laatst vond ik de selectie 'Vranja'; peervormig en geurend. Zou het dat type zijn dat naar grootouderlijke gewoonte in de linnekast werd gelegd omwille van het aroma?

Dat gebruik is wel in tegenstelling met de bewaarcapaciteiten van de kwee. Ze gaan al gauw zwarte, rottende plekken vertonen en het vruchtvlees ziet snel bruin. Liever iets te vroeg plukken dus en snel verwerken; dat is mijn advies wilt u een sensueel ogende, voelende en smakende gelei; Jordaens en Claus indachtig.

Cydonia oblonga is de wetenschappelijke naam van onze kwee.

kwee¹ [vrucht] {*quede(ne)* 1380-1420} **oudhoogduits** *qitina* (**hoogduits** *Quitte*) < **laat-latijn** *quidonia* < **latijn** *malum citoneum*, (*malum* [appel]) < **grieks** *kudôni-on malon*, (*malon* [appel]), van *kudomalôn*, een voor-gr. woord, dat werd geïnterpreteerd als appel van de stad *Cydonia* op Kreta → **merkaton**.

Uit: P.A.F. van Veen en N. van der Sijs (1997), *Van Dale Etymologisch woordenboek*

oblonga: langwerpig; verwijst naar de vrucht.

In de fruitafdeling van de plantentuin vind u ook nog de schijnkweepeer, *Pseudocydonia sinensis* en wat we wel eens de kwee-appel durven te noemen: *Chaenomeles* (waaronder *Chaenomeles cathayensis* met zeer grote vruchten, nu aangeboden in de zaadlijst!). Samen met de echte *Cydonia* behoren ze tot de *Rosaceae* en hebben ze de harde vruchten vol tannines en pectines gemeen. Alle zijn ideaal voor gele!

Marc Libert

De Vrienden van de Plantentuin Gent

Driemaandelijks tijdschrift

Jaargang 30 - Nummer 4 - december 2011 ISSN 0777- 8821

Redactie en lay-out

Redacteur: Paul Goetghebeur. Coördinator: Karel Reusens.

Aan de samenstelling van dit nummer hebben meegewerkt: Ferdinand Cobbaut, Paul Goetghebeur, Marc Libert, Karel Reusens, Hilde Van Crombrugge.

Onze welgemeende dank gaat ook uit naar: alle vrijwillige medewerkers die zorgden voor plooi-, kleef-, en transport-activiteiten, die het verschijnen van het vorige nummer mogelijk hebben gemaakt.

Print: Atlas Copy, Ledeberg

© De Vrienden van de Plantentuin Gent, 2011

Overname van artikels is alleen mogelijk ná schriftelijke toestemming van de redacteur.

COLOFON

Zaadlijst 2011

Beste Vrienden,

Opnieuw komt hier uw langverwachte eindejaarsgeschenkje, een lange lijst met zaden die De Vrienden van de Plantentuin u aanbieden, en naar goede gewoonte : gratis. Behalve de postzegel, sorry...

Deze lijst bevat een 40-tal nieuwe soorten, die nooit eerder op onze zaadlijsten zijn verschenen, met andere woorden : even goed uitkijken en geduldig lezen & kiezen !

In de lijst staan de soorten gegroepeerd per type plant, zodat u bij uw selectie wordt geleid naar uw eigen desiderata. Binnen elke groep zijn de planten alfabetisch geordend naar de wetenschappelijke naam, want veel soorten beschikken niet over een Nederlandse naam (waardoor ordenen naar de Nederlandse naam niet echt mogelijk is).

Elke plant is voorzien van een korte beschrijving, naar uitzicht en naar groei-voorwaarden. Daarnaast krijgt u een beknopte informatie over de wijze waarop u deze zaden tot kieming kan stimuleren.

Voor deze lijst is gebruik gemaakt van de recente en sterk vernieuwde inzichten van de familie-omschrijving in de Bloemplanten. Met een paar voorbeelden !

Vooreerst verschijnen er enkele vreemde families, zoals de Maskerbloem in de Phrymafamilie. En dan zijn er enkele bekende planten die zijn ondergebracht in "andere" families, zoals Vingerhoedskruid in de Weegbreefamilie (dat was toch in de Helmkruidfamilie ?), of Esdoorn in de Zeepnootfamilie (dat was toch een eigen familie, de Esdoornfamilie ?).

Deze vernieuwde inzichten zijn gebaseerd op moleculair onderzoek, waarbij gebruik is gemaakt van de verschillen en de gelijkenissen in het genoom van de Bloemplanten.

Die nieuwe classificatie is in haar volle glorie te lezen, te beoordelen, en te bewonderen op de website van de Missouri Botanical Garden : <http://www.mobot.org/MOBOT/research/APweb/welcome.html>

Tuiniers en vrijwilligers oogsten en reinigen de zaadjes, waarvoor onze zeer hartelijke dank.

We wensen u weer een jaar vol tuinplezier !

Legende plantcode :

A : ter plaatse zaaien in de lente

B : ter plaatse zaaien vanaf half mei of voorzaaien in koude kas

C : in potjes zaaien in de zomer, overwinteren in koude kas (voor de tweejarige)

D : koudkiemers, onmiddellijk zaaien in koude kas

E : zaaien in de lente, verspenen en uitplanten

Bomen en struiken

1. *Acer griseum*, Papieresdoorn (Zeepnootfamilie, Sapindaceae) D
Chinese esdoornsoort met roodbruine schors die in dunne papierachtige stroken afbladdert, tot 10 m hoog. Trage groeier.
2. *Acer shirasawanum* 'Aureum' (Zeepnootfamilie, Sapindaceae) D
Japanse esdoornsoort met een sierlijk bleekgroen blad. Tot ongeveer 4 m hoog en breed.
3. *Camellia japonica*, Camelia (Theefamilie, Theaceae) E
Lentebloeier met wintergroene, glanzende bladeren. Bloemen rood, enkel (wild type).
4. *Caragana arborescens* (Vlinderbloemenfamilie, Fabaceae) D
Struik tot 6 m. Blad geveerd. Bloemen gelig, in kleine groepjes. Opvallend in de nazomer door de talrijke kleine, opspringende peulen.
5. *Carpenteria californica* (Hortensiafamilie, Hydrangeaceae) E
Struikje met wintergroene bladeren. Bloemen groot, wit, met talrijke gele meeldraden, geurend. Voor een warme, beschutte plaats.
6. *Celtis occidentalis* (Hennepfamilie, Cannabaceae) D
Boom tot 25 m, met brede kruin. Nieuwe takken gaan hangen tijdens de zomer. Blad langwerpig hartvormig met drie zware nerven uit de basis.
7. *Cercis racemosa* (Vlinderbloemenfamilie, Fabaceae) D, E
Kleine boom tot 9 m. Blad breed ovaal. Bloemen rose, in groepjes bijeen op de 2- of meerjarige takken. Rijkelijk roodbruine peulen vormend.

8. *Chaenomeles cathayensis*, Grote sierkwee (Rozenfamilie, Rosaceae) D
Struik tot 6 m, met doornige kortloten. Bloemen wit met rose tint.
Vooral de grote, gele vruchten zijn opvallend, tot 15 cm !
9. *Chimonanthus praecox* (gele vorm), Winterzoet (Specerijstruikfamilie, Calycanthaceae) D
Winterbloeiende heester, met buitengewoon welriekende gele bloemen. Voor een warmere standplaats.
10. *Coriaria myrtifolia* (Coriariafamilie, Coriariaceae) D, E
Tot 3 m hoog struikje met tegenoverstaande bladeren en groenige bloemen. De braamachtige zwarte "vruchten" zijn giftig.
11. *Coriaria pottsiana* (Coriariafamilie, Coriariaceae) D, E
Klein maar fijn, liggend struikje uit Nieuw-Zeeland (met de Maori naam *tutu*), dat blijkbaar bijzonder giftig is. Voor de meest beschutte plek op een goed gedraineerde rotstuin.
12. *Cornus capitata*, Chinese kopkornoelje (Kornoeljefamilie, Cornaceae) D
Kleine, groenblijvende boom. Bloei bolvormig, met 4 grote roomkleurige lokbladeren. Vruchten vergroeid tot een rode bol, eetbaar.
13. *Crataegus pinnatifida* (Rozenfamilie, Rosaceae) D
Kleine boom tot 6 m, met voor een Meidoorn een groot blad. Bloemen wit, vruchten vuurrood, tot 2,5 cm diameter. Echt een "andere" Meidoorn...
14. *Danaë racemosa* (Muizendoornfamilie, Ruscaceae) D
Elegante, groenblijvende plant tot 1 m hoog en breed. In de zomer kleine, groenig witte bloempjes, gevolgd door rode bessen, tot ver in de winter.
15. *Daphne tangutica*, soort Peperboompje (Peperboompjesfamilie, Thymelaeaceae) D
Kleine en charmante groenblijvende heester, rijke, witte bloei en helderrode bessen.
16. *Decaisnea fargesii*, Augurkenstruik (Augurkenstruikfamilie, Lardizabalaceae) D
Decoratieve struik met groot en mooi geveerd blad, staalblauwe (!) vruchten, slijmerige zaadhuid eetbaar.
17. *Dipelta yunnanensis* (Kamperfoelifamilie, Caprifoliaceae) E
Zeldzame, matig winterharde struik met afbladderende stam, mooie bloemen. De hoogte na 10 jaar is 3 m. De bloemkleur is rose-wit.

18. *Dipteronia sinensis* (Zeepnootfamilie, Sapindaceae) D
Struik tot kleine boom, met grote, geveerde bladeren, tegenoverstaand. Vruchten met een brede vleugel. Nauw verwant met Esdoorn.
19. *Ephedra chilensis* (Ephedrafamilie, Ephedraceae) E
Brede struik met liggende takken. Bezemplant !
20. *Eucalyptus neglecta* (Mirtefamilie, Myrtaceae) E
Een kleine boom, tot 6 m, die blijkbaar lang zijn jeugdblاد houdt. Jeugdblاد breed en rond, op vierkante, gevleugelde takken. Bij ons verbazend winterhard.
21. *Euonymus grandiflorus* (Kardinaalsmutsfamilie, Celastraceae) D
Struik, half wintergroen, met sterke herfstverkleuring (in de zon !). Zoals de naam aangeeft zijn de bloemen groter en meer opvallend dan we verwachten bij een Kardinaalsmuts.
22. *Firmiana simplex* (Kaasjeskruidfamilie, Malvaceae) D
Tropisch ogende boom met groot blad, voor een beschutte standplaats, matig winterhard. De hoogte na 10 jaar is 5 m. De vruchtbladen openen zich tijdens de rijping van de zaden.
23. *Gaultheria procumbens* (Heidefamilie, Ericaceae) D, E
Noord-Amerikaanse bodembedekker, met wintergroen, glanzend blad. Bloemen rozig, weinig opvallend, maar later met blinkend rode "bessen". Deze maken samen met de paarsbruin verkleurende bladeren in de winter een interessante plant.
24. *Heimia salicifolia* (Kattenstaartfamilie, Lythraceae) E
Struikje met gele bloemen en lancetvormig blad. Vraagt een beschutte plaats.
25. *Hypericum androsaemum*, Mansbloed (Hertshooifamilie, Hypericaceae) E
Heester tot 120 cm, overladen bloeiend, gele bloemen, zwarte bessen.
26. *Iberis sempervirens*, Lenteschefbloem (Kruisbloemenfamilie) E
Halfheestertje voor stenige plaatsen, witte en roze vorm gemengd, zelfuitzaaiend, 30 cm.
27. *Ligustrum japonicum* 'Rotundifolium' (Olijffamilie, Oleaceae) D
Een opvallende, zeer compacte vorm met breed, rond blad. Trage groei. Geschikt voor bonzai of gelijkaardige dwerggroei.
28. *Luma apiculata* (Mirtefamilie, Myrtaceae) D, E
Groenblijvende heester voor volle zon, sprankelende witte bloemen in de lente, aromatisch. Lijkt goed op de meer bekende mirte.

29. *Mahonia gracilipes* (Berberisfamilie, Berberidaceae) D
Een kleine struik, tot 1,5 m. Fraai blad. Bloemen rozig, op slanke steeltjes. Een mooie aanwinst voor uw tuin !
30. *Melicytus crassifolius* (Viooltjesfamilie, Violaceae) D, E
Dicht vertakte struik uit Nieuw-Zeeland, met leerachtige donkergroene bladeren. De vruchtjes zijn besachtig met wit en blauw.
31. *Phyllanthus glaucus* (Phyllanthusfamilie, Phyllanthusfamilie) D, E
Zeer zeldzame sierlijke heester tot 3 m, met kleine, fijne blaadjes en parasolvormige groeiwijze.
32. *Poncirus trifoliata*, Dribladcitrus (Wijnruitfamilie, Rutaceae) D
Traaggroeiende heester, met lange doornen, geurende, witte bloemen, vruchten bruikbaar als citroen.
33. *Rosa villosa* var. *pomifera* (Rozenfamilie, Rosaceae) E
Bottelroos. Een inheemse rozenstruik met opvallend lekkere bottels. Ideaal voor jam en thee.
34. *Sophora davidii* (Vlinderbloemenfamilie, Fabaceae) D, E
Struikje met fijn verdeeld blad, wordt wat doornig. Bloemen wit met mooie paarsblauwe tinten.
35. *Sophora microphylla* (Vlinderbloemenfamilie, Fabaceae) D, E
Struik met fijn verdeelde bladeren, enkel geschikt als kuipplant in ons klimaat, of voor het meest beschutte en warmste hoekje in de tuin. Opvallend felgele tot diep-oranje bloemen verschijnen na de bladval. Hieruit groeien dan tot 15 cm lange peulen.
36. *Sorbus alnifolia* (Rozenfamilie, Rosaceae) D
Een ongewone soort *Sorbus*, met elsachtig blad, maar vooral prachtig in de herft met de zeer talrijke licht rose vruchtjes. Wordt een kleine boom, maar met trage groei. Een aanrader !
37. *Stachyurus praecox*, Japanse staartaar (Staartaarfamilie, Stachyuraceae) D, E
Staartaar. Struik met opvallend mooie herfstkleur. De hoogte na 10 jaar is 3 m. De bloemkleur is lichtgeel. Deze plant is goed winterhard. De bloeiperiode is maart - april.
38. *Staphylea pinnata*, Europese pimpernoot (Pimpernootfamilie, Staphyleaceae) D
Heester (4-5 m) met opgaande takken, gedeeld blad en in het late voorjaar een ivoorwitte hangende bloei.
39. *Vestia foetida* (Nachtschadefamilie, Solanaceae) E

Een struikje uit Chili, met als thema "groen" : blad, stengel, bloem (met gele tint), vrucht. Voor de meest beschutte plaatsen.

40. *Zanthoxylum planispinum* (Wijnruitfamilie, Rutaceae) D, E
Struik met opvallend gewapende takken (platte stekels, cf. naam !).
Fraai blad, en kleine rode vruchtjes, sterk geurend.
41. *Zelkova carpiniifolia*, Kaukasische zelkova (Olmenfamilie, Ulmaceae) D
Hoge en breed uitgroeiende decoratieve boom, ook geschikt voor
bonsai.

Eenjarigen en tweejarigen (of geteeld als eenjarigen)

42. *Agrostemma linicola* (Anjerfamilie, Caryophyllaceae) A
Eenjarige plant met lijnvormige bladeren en roze bloemen. Zaait
zich elk jaar trouw uit.
43. *Claytonia perfoliata*, Witte winterpostelein (Montiafamilie, Montiaceae) C
Een beetje-vergeten groente, die als op het einde van de zomer
gezaaid de hele winter voorziet van vitaminerijke, vlezige blaadjes
voor oa. de soep. Niet laten meekoken, want dan gaat het heldere
groen verloren. Voor de cruditeitschotel !
44. *Cosmos bipinnatus* (Asterfamilie, Asteraceae) E
Een klassieker bij de zaaigewassen, met langdurende bloei in allerlei
tinten van wit naar rood.
45. *Digitalis purpurea*, Gewoon vingerhoedskruid (Weegbreefamilie,
Plantaginaceae) C
Gewoon vingerhoedskruid. Mooie tweejarige plant die, wanneer ze
zich eenmaal in de tuin thuis voelt verder zal opduiken om haar
mooie paarse bloemen tentoon te spreiden.
46. *Eschscholzia californica*, Slaapmutsje (Papaverfamilie, Papaveraceae) A
Geel-oranje bloemen zwevend boven lentegroen, een zaaigewasje
met zomerse uitstraling.
47. *Fagopyrum esculentum*, Gewone boekweit (Duizendknoopfamilie, Poly-
gonaceae) A
Boekweit, bron van delicioze pannenkoeken. Mooi blad, en rijkelij-
ke bloei, een sieraad voor in uw groentetuin.
48. *Fagopyrum tataricum*, Franse boekweit (Duizendknoopfamilie, Polygona-
ceae) A
"Franse" boekweit. Plant met driehoekig-pijlvormige bladeren.
Wordt in Azië geteeld, maar zou wat bitterder zijn dan onze gewone
boekweit.

49. *Hyoscyamus niger*, Bilzekruid (Nachtschadefamilie, Solanaceae) C, E
 Zeer giftige plant, uit onze flora. Eenjarig, bloemen bleek okergele bekervormig met paarsige adering. Medicinale plant.
50. *Lotus tetragonolobus*, Asperge-erwt (Vlinderbloemenfamilie, Fabaceae) E
 Mediterrane soort, voor zon en droge bodem, prachtige vuurrode bloemen...
51. *Monarda punctata* (Lipbloemenfamilie, Lamiaceae) E
 Een eenjarige of kortlevende plant, met kransen van rose lipbloemen, omgeven door grote licht rose schutbladeren, geurend !
52. *Nicotiana tabacum*, Tabak (Nachtschadefamilie, Solanaceae) B
 Grote kruidachtige plant, met grote bladeren en langbloeïend. Voorzie wat ruimte voor deze snelle groeier en zomerbloeier !
53. *Orobancha lucorum*, Zuurbesbremraap (Bremraapfamilie, Orobanchaceae) E
 Parasiet zonder bladgroen, zaaien op blootgemaakte wortels van Berberis, orchidee-achtige bloeistengels.
54. *Perilla frutescens*, Shiso (Lipbloemenfamilie, Lamiaceae) E
 Bladplant, die hier als eenjarige wordt geteeld. Blad donker paarsbruin, met franjes, geurend. In Japan blijkbaar behoorlijk populair bij meerdere gerechten.
55. *Phacelia tanacetifolia*, Phacelia (Ruwbladigenfamilie, Boraginaceae) E
 Diepgroen langgerekt blad gecombineerd met diepblauwe, heel de zomer bloeiende, 1 cm grote bloemen. Groenbemester. Trekt veel zweefvliegen aan, die ook bladluizen bestrijden.
56. *Raphanus sativus* 'Caudatus', Rattenstaartradijs (Kruisbloemenfamilie, Brassicaceae) B
 Grappige radijsvorm. Je plukt de vruchtjes als ze nog jong zijn, dwz. nadat je al van de lichtroze tot paarse bloemtjes hebt kunnen genieten. Deze jonge vruchten smaken pittig naar radijs. Zo in de tuin van genieten. Leuk voor kinderen.
57. *Silybum marianum*, Mariadistel (Asterfamilie, Asteraceae) B, C
 Accentplant, rozet met enorme bladeren, langs de nerven wit-gemarmerd, diepviolette distelvormige bloei, 1,5 m of meer.
58. *Tagetes patula* (Asterfamilie, Asteraceae) E
 De bekende Afrikaantjes (vreemde naam trouwens voor planten uit Amerika), die in geen enkele tuin zouden mogen ontbreken.

59. *Trigonella foenum-graecum*, Fenegriek (Vlinderbloemenfamilie, Fabaceae) B
Eénjarige met klaverachtige verschijning, zaden als keukenkruid, jonge scheuten in salade.
60. *Xeranthemum annuum* (Asterfamilie, Asteraceae) B
Een soort Papierbloem. Een zeer algemeen gebruikte droogbloem, met wollige bladeren en wit, roze tot paarse bloemhoofdjes.

Vaste planten

61. *Agrimonia eupatoria*, Gewone agrimonie (Rozenfamilie, Rosaceae) E
Bladpol met samengesteld blad. Aan de onderzijde witbehaarde blaadjes met daarop een slappe bloeistengel tot 60 cm.
62. Foute collectie !
63. *Anemone multifida* forma *rubrifolia* (Boterbloemfamilie, Ranunculaceae) D
Sterke, doorlevende anemoon (tot 30 cm) met roomgele bloemen in de zomer. Blad inderdaad fijn verdeeld.
64. *Anemonopsis macrophylla* (Boterbloemfamilie, Ranunculaceae) C, D
Vaste plant met fraai blad, ongeveer 50 cm hoog. Bloemen wit, centraal met lavendelkleur, knikkend. Moeilijk, maar knappe plant ! Voor de schaduwborder.
65. *Aquilegia baltistanica* (Boterbloemfamilie, Ranunculaceae) D, E
Een van de vele Akelei-soorten, met witte bloemen. Deze plant wordt momenteel beschouwd als een onderdeel van de variabele *Aquilegia fragrans*. Maar waar ligt Baltistan ?
66. *Aristolochia species* (Pijpbloemfamilie, Aristolochiaceae) E
Kleine (amper) klimmer, tot 1 m lang, zeer giftig, prachtige bloemen. Binnengekomen als *Aristolochia watsonii*, maar is dit niet. Wie helpt ons deze plant te identificeren ?
67. *Aster porteri* (Asterfamilie, Asteraceae) E
Een van de vele Noord-Amerikaanse asters. Zeer lage plant, hoofdjes met witte stralen.
68. *Astrantia major* 'Margery Fish' (Schermbloemenfamilie, Apiaceae) E
Een vorm van het Zeeuws knoopje. Type met grote omwindselblaadjes, dus groter ogende bloemen, wit-groen, 70 cm.
69. *Baptisia australis* (Vlinderbloemfamilie, Fabaceae) E
Hoge soort met blauwgroen blad en paars-blauwe lupine-achtige zomerbloei.

70. *Baptisia lactea* (Vlinderbloemenfamilie, Fabaceae) E
Lijkt qua blad en habitus op de andere soorten, maar hier zijn de bloemen romig wit, zoals bij de volle melk in flessen (de gepasteuriseerde).
71. *Barleria prionitis* (Acanthusfamilie, Acanthaceae) E
Een originele kamerplant, verwant met de *Acanthus*, maar veel kleiner. Bloemen geel, omgeven door doornige schutbladeren.
72. *Beesia calthifolia* (Boterbloemfamilie, Ranunculaceae) D
Ongewone plant uit de bossen van Yunnan (China), doet het goed in de schaduw. Blad in de winter donkerrood, bronzig groen in de zomer. Bloeit heel de zomer met talrijke witte bloemen.
73. *Berkheya purpurea* (Asterfamilie, Asteraceae) E
Opvallende distelachtige composiet voor zonnige plaats, doorlatende grond, eventueel winterbescherming. Lichtpaarse bloemen tot 60 cm hoog van juni tot september.
74. *Caccinia crassifolia* (Ruwbladigenfamilie, Boraginaceae) E
Lijkt goed op de volgende soort, maar licht afwijkend door verschillen in blad en bloem. Kan de start betekenen van uw *Caccinia*-collectie !
75. *Caccinia strigosa* (Ruwbladigenfamilie, Boraginaceae) E
Uit een wortelstok groeien meerdere bebladerde, liggende stengels begroeid met ruwe borstelhaartjes. Stervormige bloemen in korte eindaren, lijken wat op deze van Bernagie.
76. *Carex lupulina* (Cypergrassenfamilie, Cyperaceae) E
Opvallende Noord-Amerikaanse zegge, met grote, brede vrouwelijke aren, urntjes uitstaand.
77. *Carex phyllocephala* (Cypergrassenfamilie, Cyperaceae) E
Zeer bijzondere Japanse soort, niet goed winterhard. Stengel bedekt door bladscheden, slechts aan de top staan enkele goed ontwikkelde bladeren, en deze omgeven de bloemgestellen.
78. *Carex trifida* var. *chathamica* (Cypergrassenfamilie, Cyperaceae) E
Een plant uit Nieuw-Zeeland, winterhardheid hier nog niet getest. Stevige stengels met dikke spoelvormige aren.
79. *Centaurea simplicicaulis* (Asterfamilie, Asteraceae) E
Een rozet van fijn verdeelde bladeren, waaruit een aantal onvertakte stengels oprijzen, elk met een typisch hoofdje zoals bij Knoopkruid.
80. *Datura innoxia* (Nachtschadefamilie, Solanaceae) E

Onzeker of deze soort hier op zijn plaats staat. Is dit een vaste plant ? In onze collectie vormt de plant een stevige, verdikte half-ondergrondse basis, verplantbaar. Dus ? In de "boekskes" wordt ze evenwel overal als een eenjarige beschreven. Kan u ons helpen, en uw ervaring met deze plant meedelen ?

81. *Dianthus knappii* (Anjerfamilie, Caryophyllaceae) E
Geelbloeiende !!! anjer, fijn en verrassend, tot 50 cm.
82. *Digitalis ferruginea*, Roestkleurig vingerhoedskruid (Weegbreefamilie, Plantaginaceae) C, E
Decoratief wintergroen bladrozet, tot 1 m hoge, roestkleurige bloeistengels in zomer. Een écht goed doorlevende soort Vingerhoedskruid.
83. *Dodecatheon dentatum* (Sleutelbloemfamilie, Primulaceae) D
Rozetvormer. Witte bloemen lijken op een Cyclamen, maar staan in een groepje bijeen op een lange bloeistengel. Voor de schaduwborder.
84. *Dodecatheon jeffreyi* (Sleutelbloemfamilie, Primulaceae) D
Zoals vorige plant, maar bloemen met rode tot paarse tinten.
85. *Doronicum austriacum* (Asterfamilie, Asteraceae) E
Een van de weinige composieten met lentebloei, vandaar "Voorjaarszonnebloem".
86. *Echinacea purpurea* (witte vorm), Rode zonnehoed (Asterfamilie, Astera-ceae) E
Populaire medicinale plant, ongeveer 1 m hoge bloeistengels met witte lintbloemen, bijzonder geliefd door slakken.
87. *Eryngium bromeliifolium* (Schermbloemenfamilie, Apiaceae) E
Een van de grote Kruisdistels, wellicht de meest winterharde van deze reeks. En het blad lijkt qua vorm en habitus inderdaad op een Bromelia.
88. *Ferula communis*, Reuzenvenkel (Schermbloemenfamilie, Apiaceae) C, E
Reuze schermbloemige (tot 4 m) met fijne venkelgeur en gele schermen met kleine, fijne bloemetjes.
89. *Fuchsia magellanica* (Teunisbloemfamilie, Onagraceae) E
Fijne fuchsia met rode bloemen. Na zachte winters blijven de bovengrondse stengels intact, en groeien meteen verder uit. Na strenge winters groeit de plant terug uit de basis. Vruchten donker blauw tot zwart, eetbaar en zelfs lekker.

90. *Gypsophila tenuifolia* (Anjerfamilie, Caryophyllaceae) E
Vaste plant met witte of roze bloemen in de zomer. Bloeistengels tot 20 cm hoog.
91. *Heuchera americana* (syn. *curtisii*) (Steenbreekfamilie, Saxifragaceae) E
Van deze plant zijn vooral de cultivars bekend met opmerkelijk blad. De fijne paarse bloemen op hoge steeltjes maken het geheel af.
92. *Heuchera chlorantha* (Steenbreekfamilie, Saxifragaceae) E
Helemaal frisgroene plant, rozet, stengel (tot 1 m), bloemen, allemaal in tinten van licht groen. Voor de fijnproever.
93. *Hosta nakaiana* (Agavefamilie, Agavaceae) D, E
Een kleinbladige soort, met lila bloemen. Identiteit gecontroleerd !
94. *Hosta yingeri* (Agavefamilie, Agavaceae) D, E
Bladeren tot 15 cm, bloeistengel tot 35 cm, bloemen mauve. Identiteit gecontroleerd ! Zeer zeldzaam.
95. *Hydrocotyle dissecta*, een soort Waternavel (Klimopfamilie, Araliaceae) E
Een kleinbladig kruipertje uit Nieuw-Zeeland. De winterhardheid wordt hier deze winter getest. Bladjes fijn verdeeld, een mooi en origineel miniatuurtje.
96. *Hypericum perforatum*, Sint-Janskruid (Hertshooifamilie, Hypericaceae) E
De bekende inheemse soort, voor droge, goed doorlatende grond in de zon.
97. *Hyssopus officinalis*, Hyssop (Lipbloemenfamilie, Lamiaceae) E
Deze plant bereikt een hoogte van 45 cm tot 1,2 m. De stengel is vierkant vertakt en groen. Vanaf het 2de jaar wordt deze wat houtachtig. Het blad is smal, 6-25 mm lang, geurig en licht behaard. Het heeft een donkergroene kleur en is puntig.
98. *Limonium latifolium* (Strandkruidfamilie, Plumbaginaceae) D, E
Bladeren groot en breed, met in de late zomer bloemgestellen tot 30 cm of meer, goed houdbaar (mét kleur) voor droogboeketten.
99. *Lunaria rediviva*, Wilde judaspenning (Kruisbloemenfamilie, Brassicaceae) B, C, E
Lila bloei en toegespitste 'penningen'. Makkelijke, gezonde en forse plant, doorlevend, 1 m hoog.
100. *Lychnis yunnanensis* (Anjerfamilie, Caryophyllaceae) E
Deze lage soort heeft donkergroene, langwerpige bladeren. De plant heeft rose of witte bloemen. In de tuin groeit hij het best op vochtvasthoudende grond.
101. *Malva verticillata* 'Crispa' (Kaaeskruidfamilie, Malvaceae) E

Reeds in Dodoens' Cruydeboeck beschreven als groente. Te stoven en ook rauw te eten. Maar eigenlijk ook gewoon een mooie vaste tuinplant, met bloei de hele zomer lang.

102. *Mimulus cardinalis*, Scharlaken maskerbloem (Phrymafamilie, Phrymaceae) E
Breed toepasbare opgaande vaste plant. Zowel voor vijverranden als de border. Tot 60 cm. Langbloeiend met rode maskertjes.
103. *Molopospermum peleponnesiacum* (Schermbloemenfamilie, Apiaceae) D
Grote, fraai verdeelde bladeren. Schermen van witte bloemen. Stevige plant.
104. *Paeonia delavayi* (Pioenfamilie, Paeoniaceae) D
Snelgroeierende en hoge struikpioen, geknikte, dieprode bloemen, ook in halfschaduw.
105. *Persicaria weyrichii* (Duizendknoopfamilie, Polygonaceae) D, E
Robuuste plant met witte bloei in september en oktober.
106. *Physochlaina orientalis* (Nachtschadefamilie, Solanaceae) E
Een mooie nachtschadige, met grote, golvende bladeren, en een bloei van paarse kronen.
107. *Podophyllum hexandrum*, Himalayavoetblad (Berberisfamilie, Berberidaceae) D
Lage plant met glanzende gelobde bladeren, een vaalroze bloem en een helder oranje-rode vrucht. Opletten : deze bosplant kan niet goed tegen droogte. Giftige plant, maar wat een juweeltje !
108. *Pycnanthemum pilosum* (Lipbloemenfamilie, Lamiaceae) E
Geurende plant voor de kruidentuin, muntachtig. Kransen van witte lipbloemen bovenop groene schutbladeren.
109. *Salvia viscosa* (Lipbloemenfamilie, Lamiaceae) E
Hoge, ijle salvia met frambooskleurige bloemen door zomer heen, goed doorlevend.
110. *Schoenoplectus pungens*, Stekende bies (Cypergrassenfamilie, Cyperaceae) E
Moerasplant. Vroeger langs de Schelde met haar getijden, maar door de veranderde waterkwaliteit zeldzaam tot verdwenen. Scherpe, driekantige stengels, met naar de top een zijdelings groepje bruine aartjes.
111. *Schoenus nigricans*, Zwarte knopbies (Cypergrassenfamilie, Cyperaceae) E

Moerasplant. Behoorlijk zeldzaam geworden door de zeldzaamheid van haar biotoop, kalkrijke kwel van voedselarm water. Doe het goed in onze collectie. Lange slanke stengels met op het einde een groepje pikzwarte aartjes.

112. *Senecio herreianus* (Asterfamilie, Asteraceae) E

Bekende kamerplant. Vormt allemaal kleine bolletjes op een rij. Deze verdikte blaadjes houden het reservevoedsel en vocht vast, zodat deze succulent droogte en ontbering kan doorstaan. Leuk plantje.

113. *Syneilesis palmata* (Asterfamilie, Asteraceae) E

Bladplant, maar met werkelijk schitterende bladeren, door hun vorm, verdeeldheid, plaatsing.

114. *Tanacetum cinerariifolium*, Dalmatische pyrethrum (Asterfamilie, Asteraceae) E

Bescheiden, aantrekkelijk, margrietachtig plantje. De talrijke bloemhoofdjes staan op stevige stengels 45 tot 60cm hoog; ze bloeien in de zomer tot laat in de herfst. Uit de bloemhoofdjes wordt pyrethrum gewonnen, wat als insecticide wordt gebruikt.

115. *Tanacetum parthenium*, Moederkruid (Asterfamilie, Asteraceae) E

Vaste plant met ingesneden bladeren en gele bloemhoofdjes in de zomer. Medicinale plant die bestudeerd wordt voor haar pijnstillende werking tegen oa. migraine.

116. *Thalictrum actaeifolium*, een soort Ruit (Boterbloemfamilie, Ranunculaceae) D, E

Deelblaadjes bijna rond, fraai gekarteld. Bloemen met een massa paarse meeldraden. Een van de vele juwelen in dit genus.

117. *Tiarella wherryi* (Steenbreekfamilie, Saxifragaceae) E

Subtiële, bijna groenblijvende lage polvormende schaduwminner, met eerst bleekroze en dan roomwitte bloeiaartjes, in het voorjaar.

118. *Tricyrtis formosana*, Taiwanese paddenlelie (Liliefamilie, Liliaceae) E

Elegante soort met orchidee-achtige bloei op ranke stengels in najaar, 70 cm.

119. *Tricyrtis setouchensis* (Liliefamilie, Liliaceae) E

Een Paddenlelie met vrijwel liggende stengels, aan de top met enkele grote gele bloemen. Speciaal ! Voor op hellingen of terrasjes.

120. *Triosteum pinnatifidum* (Kamperfoeliefamilie, Caprifoliaceae) D, E

Elegant plantje tot 60 cm hoog, harig blad en witte bloei. Later met groenige bessen.

121. *Veronica longifolia*, Lange ereprijs (Weegbreefamilie, Plantaginaceae) D
 Lange ereprijs, met inderdaad zeer lange, blauwe trossen, lang bloeiende, stevige plant.
122. *Zigadenus elegans* (Melanthiumfamilie, Melanthiaceae) E
 Sterke borderplant met romig witte bloemen in een open tros. Graag goed gedraineerd.
123. *Zigadenus venenosus* (Melanthiumfamilie, Melanthiaceae) E
 Zoals vorige plant, maar meer compact bloemgestel.

Rotstuin

124. *Aphyllanthes monspeliensis* (Aphyllanthesfamilie, Aphyllanthaceae) D
 Vormt een dichte zode met honderden fijne bladloze stengeltjes. Aan de top groepjes met hemelblauwe bloemen. Uniek, zeer speciaal.
125. *Chiastophyllum oppositifolium* (Vetplantenfamilie, Crassulaceae) E
 Schattig, groenblijvend vetplantje voor de rotstuin met zonnig gele bloei.
126. *Erigeron peregrinus* subsp. *callianthemus* (Asterfamilie, Asteraceae) E
 Een soort Fijnstraal, met de kenmerkende elegante, fijne hoofdjes.
127. *Genista sagittalis*, Pijlbrem (Vlinderbloemenfamilie, Fabaceae) E
 Inheemse soort. Struikje met liggende, breed gevleugelde takken. Goede bodembedekker.
128. *Hieracium lanatum* (Asterfamilie, Asteraceae) E
 Een soort Havikskruid. Gemakkelijke rotsplant met heldergele bloemen. Komt in het wild soms ook voor met oranje.
129. *Silene waldsteinii* (Anjerfamilie, Caryophyllaceae) E
 Rotsplantje, kussenvormend met elegante witte bloempjes op ranke stengeltjes.

Bollen & knollen (of dikke rizomen)

130. *Allium ampeloprasum* var. *babingtonii* (Lookfamilie, Alliaceae) E
 Een uienras, waarvan het bloemgestel gemengd diep purperen bloemen vormt én kleine bolletjes (deze bolletjes worden geleverd). Een merkwaardige, endemische vorm uit de Britse eilanden, waar

ze groeit op de kliffen en zandige stroken langs de kust van Cornwall en Dorset, en de westkust van Ierland.

131. *Allium atroviolaceum* (Lookfamilie, Alliaceae) E
Een wat grotere soort, stengel tot 1 m hoog, met een dikke bol van gesteelde donker violette bloemen.
132. *Allium protensum* (Lookfamilie, Alliaceae) E
Kleinere soort tot c. 40 cm, met een scherm van 15 cm diameter, en langgesteelde bloemen met een ongewoon groenbruine kleur.
133. *Arum cyrenaicum* (Aronskelkfamilie, Araceae) C
Een verrassend goed winterharde Aronskelk, met spatha groen aan de buitenzijde, paars aan de binnenzijde.
134. *Arum purpureospathum* (Aronskelkfamilie, Araceae) C
Relatief nieuwe soort uit Kreta. De 12 cm hoge groene pijlvormige bladeren verschijnen in de herfst en worden in de late lente vervangen door de 15 cm hoge bloeiwijze met aantrekkelijke donkerpaarse bloemschede en al even donkerpaarse bloekolf.
135. *Asphodelus albus* (Asphodelusfamilie, Asphodelaceae) E
Hoge bloeistengel tot 1 m, bladeren vlak, smal, tot 60 cm. Bloemen wit.
136. *Disporum uniflorum* (Herfsttijloosfamilie, Colchicaceae) B
Groepjes opgaande heldergroene stengels (tot 1m) met op de omgebogen stengeltoppen schermen van hangende, gele, lange, smalle bloemen, van in de lente tot de vroege zomer. Later gevolgd door overvloedige blauwzwarte vruchten.
137. *Eremurus himalaicus* (Asphodelusfamilie, Asphodelaceae) D
Architecturale soort, stervormig wortelgestel, forse bladrozet met de dikke, 1m hoge bloeiaar, moet gesteund worden.
138. *Ixiolirion tataricum* (Ixiolirionfamilie, Ixoliaceae) E
Ixiolirion is een weinig bekend, sierlijk exotisch aandoend bolgewas. Zijn natuurlijke verspreidingsgebied strekt zich uit van Afghanistan via Iran tot in Turkije. De bollen zijn ongeveer 3 cm lang en hebben een lange hals.
139. *Leucojum aestivum*, Zomerklokje (Narcisfamilie, Amaryllidaceae) D, E
Bloeit ondanks zijn naam in de lente, met tot 40 cm hoge bloeistengels. Vaag naar chocolade geurende, witte bloemen met groene puntjes.
140. *Merendera pyrenaica* (Herfsttijloosfamilie, Colchicaceae) D
Een leuke, kleine, vroeg in de herfst bloeiende plant. De wijde trechtervormige tot 6 cm grote bloemen zijn rozelila met een wit hart.

141. *Muscari azureum* (Hyacintfamilie, Hyacinthaceae) D, E
Blauwe druifjes met net iets meer.
142. *Narcissus bulbocodium* subsp. *obesus*, Hoepelroknarcis (Narcisfamilie, Amaryllidaceae) D, E
Hoepelroknarcis. Schattig en gegeerd narcisje tot 15cm. Bloei van maart tot mei. De bloemdekbladeren zijn smal tot lintvormig, maar de bijkroon is zeer groot, vandaar hoepelrok. De kleur is lichtgeel tot diep oranjegeel. Komt van nature voor van Spanje tot Algerije.
143. *Paradisea liliastrum* (Agavefamilie, Agavaceae) D, E
Ten onrechte onbekend bolvormend gewas, dat zich gemakkelijk settelt in onze tuinen. Uit een flinke pol lancetvormige bladeren ontwikkelen zich de 50-90 cm hoge bloeistengels (mei-juni) met bovenin volle trosjes spierwitte, stervormige bloemetjes (wel 20-25 per bloeistengel).
144. *Prosartes hookeri* (Lelifamilie, Liliaceae) D
Deze plant staat nog vaak bekend als *Disporum hookeri*, van de Herfsttijloosfamilie. Recent heeft men de Amerikaanse soorten van "Disporum" terug afgesplitst als *Prosartes* en in een andere familie geplaatst (!), waardoor *Disporum* in de strikte zin nu enkel Aziatische soorten telt. We zijn deze lente en zomer op zoek gegaan naar duidelijke verschillen, maar we hebben ze niet gevonden. Wordt vervolgd...
Rizoomplant, tot 50 cm hoog, met hangende witte bloemen. Schaduwplant.
145. *Prosartes smithii* (Lelifamilie, Liliaceae) D
Zelfde opmerking als bij de vorige soort !
Rizoomplant met roodgetinte stengels en lancetvormige lentegroene bladeren. Draagt in de vroege lente lange klokvormige roomwitte bloemen gevolgd door oranje bessen in de zomer. Een schaduwminnend pareltje van 20 cm hoog voor een koel plekje.

Klim- en slingerplanten

146. *Aristolochia littoralis* (Pijpbloemfamilie, Aristolochiaceae) E
Elegante klimmer, met hartvormig blad, en bloemen met een kraagvormige zoom van 10 x 10 cm. Niet winterhard.
147. *Aristolochia trilobata* (Pijpbloemfamilie, Aristolochiaceae) E
Stevige klimmer, met 3-lobbig blad. Bloemen bekervormig, met een soort deksel en een lange "staart". Speciaal ! Niet winterhard.

148. *Cucubalus baccifer*, Besanjelier (Anjerfamilie, Caryophyllaceae) (E)
 klimmer (of hanger) onder de anjelieren !, inheems, rijk-bloeiend, wit
 en mooi in bes. Basis overblijvend, stengels eenjarig.
149. *Humulus scandens*, Japanse hop (Hennepfamilie, Cannabaceae) A
 Lijkt goed op onze eigenste Hop, maar is duidelijk en écht eenjarig.
 Slingert zich rond een drager. Vruchten vallen af samen met heel
 mooie bracteeën.
150. *Ipomoea purpurea*, Morning Glory (Windefamilie, Convolvulaceae) E
 Morning glory. Kruidachtige slingerplant met mooie klokvormige
 bloemen, die 's morgens vroeg openen. Eenjarig, maar makkelijk te
 oogsten en te zaaien.
151. *Schisandra rubriflora* (Schisandrafamilie, Schisandraceae) D
 Zeer winterharde, doch langzame klimmer met dieprode bloemen in
 mei-juni, later gevolgd door even dieprode erwtgrote vruchten.
 Tweehuizig.
152. *Tropaeolum majus*, Oost-Indische kers (Klimkersfamilie, Tropaeolaceae) B
 Een klassieker onder de tuinplanten, maar we bieden ze nogmaals
 aan !

Hoe bestellen ?

Stuur ons de nummers van je keuze (maximum 6 soorten). *Vergeet niet een aan
 jezelf geadresseerde, voldoende gefrankeerde omslag toe te voegen.*

Niet-leden kunnen enkel van dit aanbod gebruik maken als ze nu lid worden.

Strookje afknippen (of overschrijven) en opsturen naar De Vrienden van de
 Plantentuin, K.L. Ledeganckstraat 35, 9000 Gent.

Ik wens volgende soorten (enkel nr. noteren):

Max. 6: / / / / /

Eventuele vervangers bij uitputting voorraad: / / / /

Ik ben wel/nog geen lid (doorhalen wat niet past)

Naam en adres:

De nieuwe gidsencursus 2012

Voor de opleiding van onze nieuwe gidsen en andere, plantkundig geïnteresseerde personen start vanaf woensdag 11 januari een nieuwe lessenreeks Plantkunde.

Deze cursus is gebaseerd op de cursus Biodiversiteit van Planten zoals die aan de eerstejaars biologen wordt gedoceerd, maar dan met de klemtoon op de onderdelen die voor een Plantentuingids nodig en nuttig zijn.

De lessen starten met de morfologie van de planten, de vormen van wortels, stengels, bladeren. Met deze kennis van de drie basisorganen van de plant bekijken we dan de veelheid aan vormen van bloemgestellen. Als laatste deel van de morfologie komt het moeilijkste stuk aan bod, de bloem, een onderdeel van de plant dat vaak niet goed wordt begrepen. Na een grondige bespreking van de diverse onderdelen van de bloem worden de afgeleide producten behandeld, met name de vruchten, zaden, en kiemplanten.

Na de morfologie volgt een hoofdstuk anatomie, waarbij de inwendige structuur van de planten wordt bestudeerd, en wat het verband is met de uitwendige vorm, met een mogelijke functionele verklaring. Vooral de continuïteit van het vaatbundelnetwerk vanuit wortel naar stengel en blad (nervatuur) is van groot belang.

In het derde deel komt een overzicht van de biodiversiteit van de Landplanten. Deze worden gesitueerd op de Tree of Life (TOL), en we tonen aan hoe de Landplanten uit bepaalde groepen van wierden zijn ontstaan.

Bij de Landplanten zien we een toenemende complexiteit ontstaan, en we volgen deze evolutie van de Mossen over de Wolfsklauwen en Varens naar de Zaadplanten, waarbinnen uiteindelijk de Bloemplanten zijn ontstaan.

Daarnaast komen ook enkele lessen over Tropische Plantkunde en Toegepaste Biodiversiteit, om uw blikveld wat te verruimen naar de tropen, bron en bakermat van de grootste biodiversiteit van planten.

De lessen gaan door in twee lokalen (eerst leszaal derde verdieping van de tweede fase & nadien leszaal 1.1.11 van de hoogbouw) van de campus Ledeganck, telkens op woensdagnamiddag. De meeste theorielessen worden gevolgd door een rondleiding in de Plantentuin.

Voor de eerste les komen we samen onder luifel in de Plantentuin, en vandaar gaan we samen naar de leszaal.

Bij deze cursus ontvangen de deelnemers een geprinte versie van het tekstgedeelte en van de belangrijkste slides van de presentaties. De volledige presentaties, inclusief de talrijke fotos, komen op een CD, die u ook krijgt bij de start van de cursus. Het deel Tropische Plantkunde en Toegepaste Biodiversiteit volgt later, afzonderlijk.

In de loop van de lessenreeks wordt van de deelnemers verwacht dat ze minstens twee rondleidingen van onze gidsen actief volgen. Ze maken een samenvatting van deze rondleidingen, met veel aandacht voor de interactie tussen gids en publiek. Deze samenvattingen worden tijdig bezorgd aan de lesgevers.

Uiteindelijk leggen de kandidaat-gidsen een examen af, dat bestaat uit twee delen.

In het eerste deel wandelen de lesgevers en de kandidaat individueel doorheen de Plantentuin, en op diverse plaatsen worden vragen gesteld over de planten en over dat onderdeel van de tuin of serre.

Als tweede onderdeel van het examen krijgt u vanuit de Plantentuin een opdracht, met name het voorbereiden van een thematische wandeling. Deze opdracht krijgt u bij het begin van de cursus, en onderweg wordt u hierin begeleid door een coach, die u helpt en op weg zet naar betrouwbare bronnen. In de loop van de lente zal u dan effectief deze thematische wandeling zelf verzorgen, eerst voor de examinatoren, en dan life voor een publiek.

Practisch

1. Maximum aantal deelnemers = 25

2. Inschrijving door betaling van 150 Euro op het rekeningnummer

BE21 0011 1921 5403 van De Vrienden van de Plantentuin Gent, ten laatste op 31 december 2011.

Vooraleer u betaalt moet u telefonisch contact nemen met de secretaris Ferdinand Cobbaut op het nummer 0497 84 88 82. We aanvaarden niet meer dan 25 deelnemers !

Gidsencursus 2012 overzicht lessenreeks Januari

11	14-17 u	leszaal derde verdieping	Wortel, Stengel
18	14-16 u	zonder rondleiding (examen PG)	Blad
25	14-17 u		Bloemgestel

Februari

01	14-16 u	zonder rondleiding (examen PG)	Bloem
08	14-17 u	zonder rondleiding (gidsen)	Bloem
15	14-17 u		Vrucht
22	14-17 u		Zaad
29	14-17 u		Nervatuur

Maart

07	14-16 u	leszaal 1.1.11	zonder rondleiding ATOL, Landplanten
14	14-17 u		Mossen
21	14-17 u		Varens
28	14-17 u		Zaadplanten

April

04	14-16 u	Paasvakantie, zonder rondleiding,	Bloemplanten
11	14-17 u	Paasvakantie	Bloemplanten
18	14-17 u		Bloemplanten
25	14-17 u		Tropische Plantkunde

Mei

02	14-17 u		Tropische Plantkunde
09	14-17 u		Tropische Plantkunde
16	14-17 u		Tropische Plantkunde
23	14-17 u		Toegepaste Biodiversiteit
30	14-17 u		Toegepaste Biodiversiteit

Paul Goetghebeur, lesgever

Plantentuin

Plant van de maand = Chimonanthus praecox (zie binnen achterkaft)

Onze keuze voor een "Plant van de Maand" was niet zo eenvoudig. De seizoenen zijn namelijk een beetje ontregeld, en onze lijsten met bloeiende planten per maand waren dit jaar behoorlijk onbetrouwbaar.

Wat we duidelijk gemerkt hebben is dat een heel aantal winterbloeiers dit jaar veel vroeger is gestart met het ontsluiten van de bloemen. Reeds midden november waren de eerste geopend, nog wat aarzelend, en ook nu nog niet echt met volle "goesting". Eentje uit deze reeks hebben we gekozen om uw nummer op kleur te brengen.

De plant staat bekend onder Engelse naam Wintersweet, dat vaak wordt vertaald als Winterzoet. In het land van origine, China, krijgt ze de naam La Mei (waarvan ik de vertaling niet met zekerheid heb kunnen vinden). Haar wetenschappelijke naam tenslotte is *Chimonanthus praecox*, opnieuw een betekenisvolle naam, die letterlijk vertaald betekent : winter-bloem vroegbloeiend.

De opvallend vroege bloei van dit jaar (gestart eind november) is misschien verklaarbaar door de opeenvolging van twee tot drie weken koude nachten in oktober (een "winterperiode"), gevolgd door veel warmer weer (een vroege "pre-lente") ?

Een deel van de bladeren staan nu nog op de struik, die als halfwintergroen kan worden aangeduid. De bladeren zijn tegenoverstaand, en net zoals de schors bevatten ze kliertjes met een geurige etherische olie. De bloemen van vorig bloeiseizoen (= januari & februari 2011 !) zijn nu uitgerijpt en hangen als "vruchten" aan de takken. Wat u ziet hangen zijn inderdaad niet de vruchten, maar de verhoude bloembodems, waarin de losse deelvruchtjes liggen, en deze deelvruchtjes lijken verschrikkelijk sterk op "zaden".

We bieden deze plant daarenboven aan op onze zaadlijst ! De kieming verloopt vrij gemakkelijk, en er is een interessant aspect aan verbonden : in

de vruchtjes (met elk één zaad) ligt het embryo met spiralig opgerolde cotylen (= zaadlobben). Bij het kiemen schuiven deze in eerste instantie ook zo, spiralig, uit de zaadhuid en vruchtwand, en pas na 1-2 dagen ontrollen ze zich.

Deze soort behoort tot de Specerijstruikfamilie (Calycanthaceae), en de meeste vertegenwoordigers in onze tuin zal u terugvinden in de afdeling Basale Bloemplanten. Een wat ouder exemplaar staat nu te bloeien in de bocht van de hoofdweg, ter hoogte van de Kleine Vijver, samen met een reeks andere winterbloeiers. Komt dat zien !

Paul Goetghebeur

Plantentuin

Lidgeld 2012 (geldig voor een gezin)

Lid	11 euro
Beschermend lid	15 euro
Steunend lid	25 euro

Te betalen op rekening BE21 0011 1921 5403 van de Vrienden van de Plantentuin Gent, p/a Willy Maststraat 51 9032 Wondelgem, met als vermelding "lidgeld 2011" en "naam van het lid".

Wil a.u.b. de naam en het adres van het lid vermelden, indien deze verschillend is van de betalende persoon. Beste dank.

Meerjarig lidmaatschap

Een meerjarig lidmaatschap is mogelijk (inflatie-bestendig!) onder de voorwaarden hieronder beschreven (warm aanbevolen)

Lid, 5 jaar	50 euro
Beschermend lid, 5 jaar	75 euro
Steunend lid, 5 jaar	125 euro

Lidmaatschap voor het leven (vanaf 50 jaar)

Lid voor het leven	200 euro
Beschermend lid voor het leven	350 euro
Steunend lid voor het leven	550 euro

Jaarverslag Vrienden van de Plantentuin 2011

Ferdinand Cobbaut

Beste vrienden en vriendinnen van de Plantentuin, zoals naar jaarlijkse traditie is het mijn taak als secretaris om het jaarverslag te schrijven van onze vereniging. Een vereniging die als doel heeft de Plantentuin te steunen. Wat hebben we gedaan, hoe is het verlopen zijn er zaken die blijven nazinderen?

Zoals altijd starten we met een overzicht van de gidsbeurten die onze gidsen elke eerste zondag van de maand gratis geven om op die manier de Plantentuin meer bekendheid te geven, en om de schoonheid van de plantentuin kenbaar te maken aan iedereen die het horen wil.

Februari	Bloemen in de winter	Werner Latte
Maart	Evolutie	Jean De Prez
April	Smaak, geur en kleur in de lente	Hilde Mortier
Juni	vezelplanten	Rita Carron
Juli	Vaste betrekkingen in de natuur	Hilde Van Crombrugge
Augustus	Smaak, geur en kleur in de zomer	Hilde Mortier
September	Verspreiding van zaden	Magda De Coninck
Oktober	De kleur en smaak in de herfst	Hilde Mortier en Gerda Postelmans
November	De herfst is begonnen	Joost Buysse

Tijdens de Gentse feesten was het weer fantastisch, veel gidsbeurten, kinderworkshop, boekenbeurs, eerste hulp bij determineren EHBD, cafetaria alles erop en eraan en een ludieke plantenruil, zelfs NTGent heeft de Plantentuin gevonden en er een voorstellingenreeks gegeven.

17/7	Chemie in het planten- rijk	Magda De Coninck
18/7	Het seksuele leven bij planten	Joost Buysse
19/7	Vezelplanten	Rita Carron
20/7	Het bos	Jean De Prez
21/7	Rondleiding in het Gentse dialect	Ferdinand Cobbaut en Gilberte Neyt
22/7	Op uw gezondheid! Over bier, wijn, gedistil- leerd en andere alcoho- lische brouwsels	Hilde Van Crombrugge
23/7	Wat bracht Columbus op ons bord?	Hilde Mortier
24/7	Tropische voedingsge- wassen	Cyrilla Gillis

Tijdens het laatste weekend kenden we ook, de nocturnes, laten we misschien beter zeggen, mooie avondlijke rondleidingen.

Naast de gidsbeurten hebben we als vereniging ook eens naar andere tuinen gekeken. We hebben uitstappen gedaan die echt de moeite waard waren en zoals steeds wie afwezig was had ongelijk.

- 15/1/2011 Onze koude neuzenwandeling in de Bourgoyen
- 9/4/2011 Piepkleine fietstocht te Sint-Denijs-Westrem
- 30/4/2011 Bezoek aan plantenbeurs in Aywiers en tuin Riez
- 1/5/2011 Leupegem
- 3-5/6/2011 Tuinen ten zuiden en ten westen van Groot-Londen
- 19/6/2011 Bezoek aan tuinen en museum Van Buuren te Ukkel, het
Chinamuseum en Erasmushuis te Anderlecht
- 27/8/2011 Bezoek arboretum Trompenburg en arboretum Kalmthout
- 10/9/2011 Le jardin des cultures te Ancoisne en Hoppemuseum Poperinge
- 13/11/2011 Campo Santo St. Amandsberg

Wat we kunnen zeggen over deze uitstappen kan niet in twee woorden geschreven worden. Ik dank dan ook de leden die vooraf en zeker achteraf een artikel hebben geschreven in het ledenblad. Vooraf om jullie te doen water-tanden, nadien om jullie te doen verlangen naar meer.

Op 1/5/2011 heeft de plantentuin deelgenomen aan de Erfgoeddag. Een extraatje voor alle Gentenaars was de lentebeurs die toen werd gehouden.

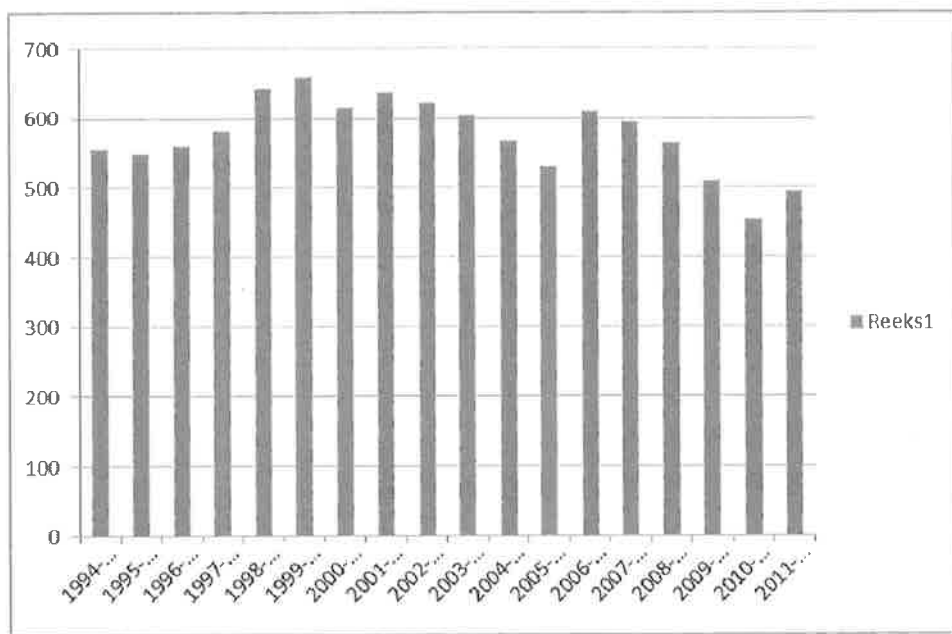
Naast alles wat al werd opgesomd mogen we natuurlijk niet vergeten hoe we als vereniging financieel de Plantentuin geholpen hebben. We betaalden een kruibank, financierden voor een deel een medewerker in de plantentuin, en betaalden de factuur voor de infoborden in de Plantentuin. Ook de factuur voor de drukkosten van het jaarverslag van de Plantentuin hebben we betaald daar dit toch zeker een belangrijk document is waar de Plantentuin zich mooi kan profileren als belangrijk stukje universiteit, met een enorme meerwaarde voor de studenten, de universiteit en de gewone burger.

We kunnen dit jaar ook trots zijn op de 4 ledenbladen die door onze redacteur en zijn team werden gemaakt. We hebben dit jaar ook een nieuwe look aangenomen, met een volledig 4 kleuren gedrukte kaft, en een plooimethode waardoor het ledenblad een echt boekje werd.

We hielden dit jaar ook onze algemene ledenvergadering met als spreker Dr. Kristine Vander Mijsbrugge die ons kwam onderhouden over de autochtoniteit van onze planten, de heerlijke receptie achteraf was de perfecte afsluiter van een goed jaar waar we mogen terugblikken op een stijging van het ledenaantal. In 2010 stopte de teller bij 454, dit jaar (2011) klokten we af op 494. In de grafiek hieronder zien we dat dit een deugddoende stijging is. We maakten enerzijds veel nieuwe leden maar er waren ook veel minder leden die afhaakten. We blijven het herhalen, maak nieuwe leden, vertel iedereen over onze Plantentuin, maak mensen warm om een bezoekje te brengen, of eens mee te wandelen tijdens één van onze gidsbeurten. Aan allen nog een prettig eindejaar en een gezond en gelukkig 2012.

Jullie secretaris
Ferdinand Cobbaut

Ledenevolutie 1994-2011

De winterse tuin

Thema van de rondleiding op zondag 5 februari 10 uur.

Wat mogen we verwachten in putje winter ?

De dagen lengen, de zon wint in kracht. We voelen de lente komen.

Wedden dat de eerste camelia's al in bloei zullen staan. En er zijn nog meer bloemen in de tuin. De Winterbloeiërs !

Een kleine verzameling zien we langs het pad naar de serre. Maar er is meer: met gunstige temperaturen vinden we vroege lentebloeiërs rher en der verspreid in de tuin.

Tijdens de wandeling kijken we naar een paar silhouetten van winterse bomen en daarna gaan naar de serre. Daar kunnen we opwarmen tussen de tropische en subtropische planten. Bloemen zullen er zeker zijn.

Twee botanische collecties in Vlaams-Brabant

In de loop van 2011 hebben we bezoeken gebracht aan tuinen, huizen en parken in Waals-Brabant en Brussel, en dan blijven evident over om te bezoeken in 2012 enkele botanische collecties in Vlaams-Brabant. Het gaat om twee zeer verschillende collecties, de ene een arboretum met o.a. Magnolia en Esdoorn als specialiteiten, de andere een botanische tuin vergelijkbaar met de Gentse Plantentuin.

***Arboretum Wespelaar* (www.arboretumwespelaar.be)**

In 2011 is dit arboretum officieel van start gegaan, waardoor nu een kleine 20 ha toegankelijk is voor het publiek. De eerste aanplantingen zijn uitgevoerd omstreeks 1984, en sindsdien zijn talrijke soorten toegevoegd, vaak vanuit wilde origine waardoor deze collectie een unieke kwaliteit heeft opgebouwd. Van deze soorten zijn er heel wat bedreigd in hun natuurlijk biotoop, waardoor ze een vermelding krijgen in de Rode Lijsten die door IUCN (International Union for the Conservation of Nature) en BGCI (Botanic Gardens Conservation International) worden gepubliceerd. De aanwezigheid van deze zeldzame soorten in een ex-situ collectie is bijzonder waardevol. Zo kunnen ze getoond worden aan een groot publiek, ze kunnen fungeren als bron voor eventuele vermeerdering en herintroductie in de natuur, en ook voor het wetenschappelijk onderzoek zijn deze specimens van onschatbare waarde.

Naast de aanplant van deze “wilde” soorten is er veel aandacht voor selecties met sierwaarde en dan vooral naar herfstverkleuring.

Voor onze lentewandeling zijn echter vooral de meer dan duizend specimens van Magnolia een uitgesproken reden voor ons bezoek. Voor een deel is deze collectie opgebouwd uit botanische soorten van wilde origine, maar het

grootste deel bestaat uit selecties (= cultivars), waarvan een belangrijk hier ter plaatse is ontwikkeld. Het is wel kwestie van wat geluk te hebben, want de Magnoliabloei kan geteisterd worden door nachtvorst in de lente, onvoorspelbaar. De omvang van de collectie maakt dat zeker altijd een goed deel wel in volle glorie staat, en misschien krijgen we een extra kleurenpracht door de bloei van alle lentebloeiërs. Hoop doet leven, nietwaar...

Dit magnifieke arboretum wordt nu beheerd door de Stichting Arboretum Wespelaar, die is gehuisvest in een zeer goed uitgerust gebouw, met een fraaie ontvangstruimte, bibliotheek, herbarium, leslokalen voor klassen, serres voor de opkweek, etc.

Nadien vertrekken we richting Leuven, waar we over de middag de stad kunnen bezoeken, en vrij een lunch gebruiken.

Kruidtuin stad Leuven

In de namiddag worden we verwacht aan de poort van de Kruidtuin voor een bezoek met gids aan deze kleine maar zeer fijne botanische tuin, die zichzelf presenteert als de oudste botanische tuin in België.

Haar start kent ze in 1738, wanneer vanuit de Faculteit Geneeskunde (Katholieke Universiteit Leuven) een verzameling geneeskrachtige planten wordt aangelegd aan de overzijde van de gebouwen van de Faculteit (Minderbroedersstraat ?). Deze locatie blijkt na enige tijd te klein en wordt verplaatst naar een nieuwe omgeving, meer bepaald naar de huidige Kapucijnenvoer, op de gronden van een gesloopt Kapucijnenklooster. In 1835 wordt deze tuin door de universiteit afgestoten en de stad Leuven krijgt vanaf dan de verantwoordelijkheid voor de goede werking van deze tuin.

Momenteel omvat de tuin ongeveer 2,2 ha, iets kleiner dan onze tuin, en 450 m² onder glas, veel minder dan in Gent. Deze tuin heeft een groot aantal

kleine afdelingen, met o.a. een fraaie rotstuin, een bollenbak, een orangerie, een watertuin, een schaduwtuin, een crocusweide, een alpenkas, etc.

Practisch

Datum : zaterdag 7 april 2012

Vertrek : om 9 u stipt, op de parkeerplaats van de Park & Ride, Land van Rodelaan, Gentbrugge

Aankomst Wespelaar c. 10 u

Vertrek Wespelaar c. 12 u

Aankomst Leuven, Kruidtuin c. 12.30 u. Tijd voor een lunch (vrij) en even flaneren in Leuven

Opnieuw samenkomen aan de Kruidtuin Leuven 14.30 u, voor de start van het bezoek

Rondleiding ter plaatse door een tuinier-gids

Vrij bezoek aan de tuin 16 u - 17 u

Vertrek naar Gent om 17 u stipt, aan de Kruidtuin

Aankomst in Gentbrugge omstreeks 18.30 u

Inschrijving door betaling van ongeveer 40 Euro.

Het exacte bedrag zal u worden meegedeeld door de secretaris Ferdinand Cobbaut, na telefonisch contact op nummer 0497 84 88 82.

Door de beperking van ons bezoek aan de Kruidtuin Leuven is het maximum aantal deelnemers bepaald op 30 personen.

Ons rekeningnummer is BE21 0011 1921 5403 van De Vrienden van de Plantentuin Gent.

Havenrondvaart Gent

De meeste Gentenaars onder u vinden op geregelde tijdstippen een exemplaar van Stadsmagazine Gent in hun brievenbus. En ik moet u bekennen, ik vind dat best een interessant boekje. Het bevordert (zo denk ik dan) zeker de communicatie tussen de stedelijke overheid en de bewoners van deze mooie en overwegend aangename stad.

In een recent nummer las ik een artikel over het havenjacht "Jacob Van Artvelde" dat door Gentse verenigingen kan worden gereserveerd voor een geleid bezoek op het water aan de haven van Gent. En dat was nieuws voor mij. Ik was al enkele keren meegevaren tijdens de Gentse Feesten, waar je op individuele basis een ticket kan krijgen, en dat is mij toen zeer goed meegevallen. Vanop het water krijg je een heel ander zicht op de bedrijvigheid in deze haven.

Na wat getelefoneer lukt het me om een dag te reserveren (blijkbaar zéér véél belangstelling), er wordt een contract ondertekend, et voilà, we mogen gaan varen !

Uit de website van de Haven Gent komt volgende korte beschrijving van het traject :

Het vertrekpunt is de Rigakaai tegenover Webi. De tocht duurt twee uur en onderweg wordt er uitleg gegeven over Gent als toegangspoort tot Europa. Het jacht vaart helemaal tot aan het Kluizendok en terug langs de dokken, kaaien, zeeschepen die van over heel de wereld afmeren en binnenvaartschepen die laden en lossen. Onderweg ziet men onder meer ook de chemische bedrijven, de graansilo's van Eurosilos naast de R4-Oost, de Ringvaart die de haven op Noord-Frankrijk doet aansluiten, de papierfabriek Stora Enso, de terminals met fruitsap voor heel Europa, de Volvofabriek, een van de grootste clusters van biobrandstofbedrijven van Europa, de elektriciteitscentrale van Electrabel, het Mercatordok waar grote schepen met rollend

materieel op en af naar Scandinavië vertrekken, ArcelorMittal en tal van overslagkades.

Practisch

Datum : zaterdag 26 mei 2012, aan boord en start om 10 u stipt. Kom dus wat vroeger !

Samenkomst : op eigen kracht aan de Rigakaai, Gent

Einde van de rondvaart : 12 u

Inschrijven door overschrijving van **6 Euro** op ons rekeningnummer BE21 0011 1921 5403 van De Vrienden van de Plantentuin Gent, *ten laatste op 30 april 2012.*

Het maximaal aantal deelnemers is bepaald door de capaciteit van het yacht, en bedraagt **70 personen**.

Algemene rondleiding in het Gentse Dialect

Thema van de rondleiding op zondag 4 maart 10 uur.

Kweet een beetje van tien en van tander en kzal da vertèllen.

Den hof van den unief is vree scheune, en ge kunt er altijd wel een schuune blome zien, of een plante die iets specials hé. Veur iederien toegankelijk.

Iederien welkom

Nu bloeiend in de Plantentuin
Chimonanthus praecox (zie pag. 202)

DIGITAAL PRINT CENTER

Specialist in grote volumes

Elke soort van afwerking
Snel en verzorgd werk
Kopiëren van hoogstaande kwaliteit

☎ 09 245 02 25
✉ Info@atlascopy.be
🌐 www.atlascopy.be

**Atlas
Print**

Driemaandelijks tijdschrift
Jaargang 30 - nr. 4 - december 2011
ISSN - 0777 - 8821
v.u. Paul Goetghebeur
K.L. Ledeganckstraat 35, 9000 Gent

Afgiftekantoor Gent 1
Erkenningsnummer P 608175

België-Belgique	
P.B	
3/6124	9000